

למעשה

פרשת ואתחנן

©

כל הזכויות שמורות

למכון 'למעשה'

ולפנחס זרביב

כתובת המחבר

נתן אלבוז 8 \ 10

אשדוד

058-3271323

p0583271323@gmail.com

פרשת ואתחנן

למה לא התקבלה תפילתו של משה – כיון שהתעכב מלהתפלל הפסיד ההזדמנות

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר. (פ"ג, כט)

למה התקבלה תפילתו של משה רבינו

בפרשתנו מבואר שמושה רבינו התפלל תקט"ו ואפ"ה לא נענה, וצ"ב למה והרי כתב בספר חסידים (פי קל, קלא) 'שאף מי שאינו הגון שהקדוש ברוך הוא יעשה בקשתו, מתוך שמרבה בתחנונים או שמבקש על חפצי שמים, הקדוש ברוך הוא שמוע ישמע צעקתו'. ומי לנו הגון ממושה רבינו, ולא עוד אלא שהתפלל על חפצי שמים, ואם כן למה לא נענה?

חשיבות ניצול הזדמנויות

אלא מבואר במדרש (ילקוט שמעוני, פרשת וילך רכז תתקט) (פ"ג, כט)

'אמר רבי יוחנן עשר מיתות כתובות על משה ואלו הן, וכו', מלמד שעשרה פעמים נגזרה עליו גזרה שלא לכנס לארץ ישראל ועדין לא נחתם גזר דין הקשה עד שנגלה עליו [הקדוש ברוך הוא] ואמר לו גזרה היא מלפני שלא תעבור, שנאמר "כי לא תעבור את הירדן הזו" ודבר זה קל בעיניו של משה, שאמר ישראל חטאו כמה חטאות גדולות כמה פעמים ובקשתי עליהם רחמים מיד קבל ממני, שנאמר (לעיל ט"ז) "הרחף ממני ואשמידם", מה כתיב תמן (במדבר י"ב) "ויאמר ה' סלחתי כדברך" אני שלא חטאתי מנעורי לא כל שכן שאתפלל על עצמי ויקבל ממני, וכיון שראה הקדוש ברוך הוא שקל היה בעיניו של משה ואינו עומד

בתפלה, מיד קצף עליו ונשבע בשמו הגדול שלא יכנס, שנאמר "לכן לא תביאו, ואין "לכן" אלא לשון שבועה שנאמר (ש"ב ג, יד) "לכן נשבעתי לבית עלי", וכיון שראה משה שנחתם עליו גזר דין עמד ועג עוגה קטנה וישב בתוכה ואמר איני זו מכאן עד שתבטל אותה גזרה, באותה שעה מה עשה משה, לבש שק ונתעטף שק ונתפלש באפר, ועמד בתפלה ובתחנונים לפני המקום, עד שנודעזעו שמים וארץ וסדרי בראשית, וכו', מה עשה הקדוש ברוך הוא באותה שעה הכריז בכל שער ושער, בכל רקיע ורקיע, ובכל שיערי בית דין ובית דין, שלא יקבלו תפלתו של משה ולא יעלו אותה לפניו מפני שנחתם עליו גזר דין, ואותו מלאך הממנה על ההכרזה אכריזאל שמו, באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא בבהלה ואמר להם למלאכי השרת, קומו ונעלו כל שער רקיע ורקיע, עד שגבר קול התפלה למעלה, ובקשה לעלות לרקיע, מפני שקול תפלתו של משה היה דומה לחרב שהוא קורע וחותר ואינו מעכב, שהיתה תפלתו מעין שם המפרש שלמד מן זגזאל רבו סופר כל בני מרום, על אותה הוא אומר "ואשמע אחרי קול רעש גדול", ואין רעש אלא זיע, ואין גדול אלא משה שנאמר (שמות י"א) "גם האיש משה גדול מאד" מהו אומר "ברוך כבוד ה' ממקומו" בשעה שראו לגלגלי מרכבה ושרפי להבה שאמר הקדוש ברוך הוא לא תקבלו תפלתו של משה, ולא נשא פנים, ולא נתן לו חיים, ולא הכניסו לארץ, אמרו (שם ג, י"א) "ברוך כבוד ה' ממקומו" שאין לפניו משוא פנים לא לקטן ולא לגדול. ומבואר שכיון שעובר הזמן

מושה רבינו בסנה לא רצה לראות אף שזכה לשכר על זה מ"מ אח"כ כשרצה לראות אמר לו כשרציתי לא רצית וכו' שהפסיד ההזדמנות

והוסיף בזה הגאון רבי שמואל רוזבסקי זצ"ל בספרו זכרון שמואל (עמוד תקלג) שכתוב במדרש (שמו"ד מה ה) ויסתר משה פניו, רבי יהושע בן קרחה אמר לא עשה משה יפה שהסתיר פניו, שאלולי שהסתיר פניו היה מגלה לו הקדוש ברוך הוא מה למעלן ומה למטן ומה שהיה ומה עתיד להיות, ובאחרונה בקש לראות, שנאמר: הראני נא את כבודך, אמר הקדוש ברוך הוא כשבקשתי לא בקשת, עכשיו שבקשת איני מבקש.

אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אף על פי כן הראה לו שלש, בשכר שלש זכה לשלש, בשכר ויסתר, וידבר ה' אל משה. בשכר (שמות ג, ה): כי ירא, (שמות לה, ל): ויראו מגשת אליי. בשכר (שמות ג, ה): מהביטי, (במדבר יב, ח): (ומדרש זה חולק על הגמ' בבבא בתרא).

ומבואר שאע"פ שזכה לשכר גדול על שירא מלהביטי, מ"מ כאשר ביקש שייזכה להביטי בדרכי ה' הוא לא זכה, ואמר לו ה' כשרציתי לא רצית עכשיו שאתה רוצה אני איני רוצה, כי כאשר ה' נותן לאדם משהו הוא צריך לנצלו, ואם אינו מנצלו מה רב עונו והפסדו גדול.

ומסיים ר' שמואל ז"כך הוא הדבר שכל אדם לפי ערכו אם מזמנים לו דבר והוא אינו מנצלו, נלקחת ממנו הטובה ושוב גם אם ירצה לקבל יתכן שיאמרו

שהאדם יכול להתפלל, שוב ה' נועל בפניו את דרכי התשובה, ולא מועילה גם תפילתו של משה רבינו, שדומה לחרב ועם כעין שם המפורש.

ולפי"ז ביאר רבינו החיד"א שגרמו בפסוק ואתחנן אל ה' בעת ההיא, וצ"ב מה הדגש בעת ההיא, וכי אם היה מתפלל בעת אחרת היה נענה. ולפי"ז מבאר רבינו החיד"א שאכן אם היה מתפלל מיד היה נענה ורק בגלל שהתפלל בעת ההיא ולא לפני כן, לכן ויאמר ה' רב לך ולא נשמעה תפילתי.

גם המרגלים שלא רצו מעיקרא להילחם אח"כ כשרצו ה' לא רצה

וכן מצינו שלאחר חטא המרגלים שבהתחלה עמ"י לא רצו להילחם, עם יושבי אר"י בגלל שהאמינו למרגלים. אבל אח"כ כשהם רצו להילחם ואמרו אנחנו נעלה ונלחמנו ככל אשר ציונו ה' אלוקינו וה' ענה להם לא תעלו ולא תלחמו, כי אינני בקרבכם, ולא תנגפו לפני אויבכם, ואכן כך היה האמוראים יצאו לקראתם והכו בהם.

וטעמו של דבר מבואר בפסיקתא (דברים ד ע"א) 'כך אמר להם הקב"ה כשרציתי לא רציתם עכשיו שאתם רוצים אני איני רוצה' ומבואר שלכל דבר יש הזדמנות, ומי שמפסיד אותה לא יכול לשוב עליה.

תליא ומשתכחן, ואפילו בשעתי, וע"ד כתיב ועת לכל חפץ... וכתוב דרשו ה' בהמצאו... בגין כך ואל יבוא בל עת אל הקודש'

לו כשרציתי לא רצית עכשיו שאתה רוצה אני אני רוצה'.

למרות שהיה אז עת רצון משה לא נענה

(א"ר אבא פעמים יש לפני הקב"ה למצוא רצון למצוא ברכה ולהחכות תפילה, ופעמים שהרצון לא נמצא, אין הזמן לברכה ודינו קשין יש בעולם... בוא וראה זמנים יש בשנה לעת רצון וזמנים יש בשנה עת דין... זמנים של רצון ודין בחודשים, וזמנים של רצון ודין בשבוע, וזמנים יש ביום עת רצון (-בוקר הוא זמן של חסד) וזמנים יש ביום שהוא זמן של דין (-לילה הוא זמן של דין) ואפילו בשעות היום יש זמן של חסד וזמן של דין, ולכן אל יבוא בכל עת אל הקודש')

ונוסיף בזה עומק נוסף שלמרות שהזמן שמושה רבינו ביקש שוב, היה זמן של רצון שהיה זה לאחר חטא העגל, שביקש משה רבנו ע"ה מהקב"ה כמה בקשות ונענה. לאחר מכן בקש מהקב"ה (שמות ל"ג י"ח) הראיני נא את כבודך. וכתב רש"י שם 'ראה משה עת רצון ודבריו מקובלים והוסיף לשאול להראותו מראית כבודו' מתבאר מדברי רש"י, שלמרות שמושה רבנו ע"ה השתוקק לראות את הקב"ה, המתין עד שתהיה עת רצון ורק אז ביקש זאת מהקב"ה. מ"מ כלפי לראות את כבודך שלא רצה בעבר לא נענה.

למה לא יבוא בכל עת אל הקודש – כי לא תמיד עת רצון

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב לנצל את ההזדמנויות, שיש ימי רצון ומי שלומד בהם הלימוד נקבע בתוכו לנצח כגון בימי בין הזמנים שמי שלומד בהם בוודאי יזכה לסייעתא דשמיא. כמו שאומר היה רבינו הקהילות יעקב 'ודע אני בכמה וכמה גדולי תורה שזכו לכך, בזכות זהירותם להקפיד על הלימוד גם בימי בין הזמנים. וכמה טעמים בזה א. זוכים לסייעתא דשמיא, בזמן שהלומדים מועטים. ב. באותו זמן אין הלומד משועבד לסדרי הישיבה, וביכולתו ללמוד כמה שליבו חפץ, כמו שאמרו חז"ל (עבודה זרה יט.) ובכל מקום שיחפון. ג. כח החידוש שבקרב מתעורר דוקא אז וזוכה לגדול בתורה... (תולדות יעקב עמוד ק"ד)

וכן מבואר לגבי כהן גדול שהצטווה שלא יבוא בכל עת אל הקודש, וטעם הדבר מבואר בזהר (אה"מ נח.) 'ואל יבוא בכל עת אל הקודש, א"ר אבא זמנין אית קמי קב"ה לאשתכחא רעוון ולאשתכחו ברכאן, ולמתבע בעותי, וזימנין דרעוון לא אשתכחו וברכאן לא מזדמנין ודינין קשיין מתערין בעלמא... תא חזי זמנין אית בשתא דרעווא אשתכח, וזימנין אית בשתא, דדינא אשתכח... וזימנין אית בירח... זימנין אית בשבועי... וזימנין אית ביומי דרעווא אשתכח בעלמא ועלמא אתבסמא, וזימנין אית ביומי דדינין

ומספרים כי לפני עשרות שנים הגיע לירושלים הרכב הממונע הראשון, ונסע נסיעת בכורה ברחוב יפו סביב המחזה הנדיר התגודד קהל רב ויחד עם שאר בני העיר יצאו אף בני הישיבות לחזות בפלא

ולהעבירך על דברי תורה, שאם אתה תשיב להם תשובה לסתור טענתם אפשר שידברו עמך בערמה ותחבולה ותלכד בידם כי ינצחוך, לכן עצתי אליך שלא תשיב להם אלא דבור אחד כי תאמר איני רוצה להלוך בדרך זה שאתם בוחרים בו, ולזה אמר אל תאבה כלומר תאמר איני רוצה ולא תעשה להם טעמים עד כאן דבריו. עיין שם.

והנה בזה מובן הטעם שנתן לנו הקב"ה בכלל המצוות חוקים שאין בהם טעם, ואין השכל מחייבם, ועוד גם במשפטים שיש בהם טעם, יש כמה דברים דאמרינן בהם גזרת הכתוב היא ולא נגלה בהם טעם כדי שידעו האומות שאנחנו מקיימים המצוות, אף על פי שאין בהם טעם, ונודע ממילא שלא נוסדו המצוות מצלינו על פי חכמת אדם והשערת השכל, וממילא נסתם שער הויכוח שלא יהיו יכולים המינים לסתור המצוה על ידי ויכוח שיראו לנו שאין זו מתוקנת על פי השכל והחכמה. וכו'.

ואמר עוד כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, כלומר העמים יניחו במונח כי התורה נבנית ונתייסדו מצותיה על פי החכמה ובינה שלכם, ובתהילה ישבחו אתכם ויאמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה אשר היו יכולים ליסד תורה ומצוות על פי השכל והחכמה, וכוונתם בזה השבח כדי למצוא להם פתח להיכנס בו אצלכם בוויכוח שעושים מצד השערת השכל והחכמה וחושבים שבזה תהיו נלכדים בידם לנצוח אתכם לסתור חלק גדול מן המצוות ומדברי תורה, על כן אמרתי שתסתמו הפתח בפניהם ותאמרו על כל דבר גזרת מלך היא.

הקידמה. אולם בחור אחד היה אשר קיבל על עצמו שלא לילך אחר חשקת הנעורים... היה זה הבחור שלמה זלמן אויערבאך - אשר לימים גדל להיות פוסק הדור. שלמה זלמן הצעיר כבש את סקרנותו הטבעית ולא פסק ולו לרגע אחד ממשנתו! זו דוגמא לאהבת תורה אמיתית - דביקות בלימוד תוך התעלמות מוחלטת מהבלי העולם הזה. ברגעים אלה - סיפר מרן רבי שלמה זלמן לימים - נכרתה ברית עולם ביני לבין התורה! (תורתך שעשועי עמוד 18).

האם החוקים הם דבר שאין טעם והאומות מונים את ישראל עליו או היא חכמתכם ובינתכם

כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעו את כל החוקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה וגו' (דברים ד ו) מקשים העולם כיצד ייווכחו הגויים לדעת מכח החוקים כי 'עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה'. אדרבה, למראה החוקים שאין טעמם מובן ישחקו וילעגו עלינו, כמבואר בפירש"י תחילת פרשת חוקת!?

לחוקים אין להם טעם אך האומות רוצים לפתות את ישראל ולכן אומרים שיש טעם כדי להתווכח עימם

אלא מבאר רבינו הבא"ח בספרו עוד יוסף חי (פרשת ואתחנן) בהקדים מש"כ רבינו החיד"א בספרו חומת אנך, בריש משלי בשם המפרשים ז"ל, על פסוק בני אם יפתוך חטאים אל תאבה, הכונה שלא תאמר תשובות לאנשים חטאים שטוענין לך טענות של תחבולות להסיר אותך מדרכי השם יתברך

מאתנו מה טעם יש בה. אבל לבסוף כשהם רואים מה הן התוצאות של החוקים איזה אנשים יצאו מהחוקים שלנו הם רואים עי"ז שבני ישראל שומרים טומאה וטהרה אעפ"י שהם בלי טעם, הם נבדלים משאר האומות והם עומדים במעלה יותר גדולה מכל האומות, למשל נקח את הענין של טהרת המשפחה, המקוה היא חוקה בלי טעם אבל רואים את התוצאות מהמקוה איזה אצילות ועדינות היא נותנת לעם ישראל. וכן מאכלות אסורות אעפ"י שהם בלי טעם כי למראה עיניו של האדם הוא לא מבין למה אסרה התורה חזיר הלא הוא כ"כ בריא וטעים, וכן כל מאכלות אסורות, אבל כשרואים אח"כ ההבדל בין ישראל לגוים כמה בן ישראל הוא רחוק מרציחה ומכל המדות הרעות, מה שרואים אצל הגוים ההיפך זהו רק מפני שבני ישראל לא מטמטמים את נפשם במאכלות אסורות.

לכן כשהגוים רואים את המעלות הנפשיות של עם ישראל וגם המעלות השכליות שהם נכונים וחכמים יותר, הם מתפלאים מנין לעם ישראל את כל המעלות, הלא גם להם יש משפטים, בע"כ הם מוכרחים להודות שמעלות עם ישראל היא בשביל החוקים, מפני שהחוקים אעפ"י שאנחנו לא מבינים בשכלנו את טעמם אבל אנחנו מרגישים בנפשנו שהם מעלים אותנו למדרגות גדולות, והגוים שאין להם החוקים הללו אי אפשר להם להגיע למדרגת עם ישראל, והגוים בעצמם מכירים שע"י החוקים אנחנו

וכ"כ החינוך (מצוה תנו) בטעם הדבר שאסור להתווכח עם נביא השקר, שלא נשמע נבואת המתנבא בשם עבודה זרה, כלומר, שלא נשאלהו ונחקרהו על אות או מופת שיתן על נבואתו כמו שאנו עושים במתנבא בשם השם, אבל נמנעהו מן הדבר, כמו שראוי בכל פושע ואשם, ואם יחזיק ברעתו נקים בו הענש הידוע שחיבתו התורה, והוא להמיתו בחנק, ועל זה נאמר (דברים יג) לא תשמע אל דברי הנביא ההוא. משרשי המצוה. לפי שהטעות נמצא אצל בני אדם תמיד, ושכלם איננו בריא לבוא עד תכלית האמת בדברים, ותחוש התורה כי אולי מתוך הטענות המכזיבות ואריכות הדבור והוכוח עם הזר דובר שקרים המתנבא בשם עבודה זרה יתפתה האדם לדבריו ואף כי לא יתפתה אליו, אולי יפקפק בלבבו אפילו שעה אחת להיות שום סרך בכזביו, ואף על פי שידענו שאין תקומה לדבריו רק לשעה, כי האמת יורה דרכו ויעיד על דברי הנביא ההוא כי שקר בפיו, אף על פי כן חסה התורה עלינו לבל נאבד אפילו שעה אחת מכל ימינו בפקפוק המחשבה הרעה ההיא. ונשים לב לא מדובר שיצא לתרבות רעה מחמת זה אלא שלא ידע מה לענות שעה אחת.

הלימוד משה למעשה. לא להתווכח עם אפיקורסים וכיו"ב שמא לא תדע מה לענות ותאבד אפי' שעה אחת וכ"ש שידוע שהרבה יצאו לתרבות רעה מחמת כן.

ויש להוסיף מש"כ בזה הרב נוימן בספרו דרכי מוסר (ואתחנן) ונראה לי לבאר את הענין, כי בהתחלה כשהקב"ה נתן לנו את החוקים, אומות העולם שחקו

אומות העולם מתבוננים במעלתם של ישראל ונוכחים לראות לאיזו רוממות מביאה אותם התורה; איזה אנשים היא יוצרת, עד שמלאך רע בע"כ יענה אמון "ואפילו שונאיהם ישבחו אותם בהם".

איזה דת או איזו תרבות יכולה לייצר אנשים בעלי אישיות מצטיינת כדוגמת גדולי ישראל, אשר נושאים על שכמם את משא העם בחכמה רבה, במסירות אין קץ ובענווה עצומה.

"ברוך ה' אלוקי שמעון בן שטח"

וכן מצינו בחז"ל (דברים רבה עקב 6), בעניין המעשה הידוע ברבי שמעון בן שטח, שלאחר שקנה חמור מישמעאלי אחד, הלכו תלמידיו ומצאו כי אבן אחת טובה תלויה בצוארו של החמור. אמרו לו, רבי 'ברכת ה' היא תעשירי'. אמר להם ר' שמעון בן שטח, חמור לקחתי אבן טובה לא לקחתי. "הלך והחזירה לאותו ישמעאלי, וקרא עליו אותו ישמעאלי ברוך ה' אלהי שמעון בן שטח".

מדוע ברך הישמעאלי את אלוקי שמעון בן שטח, הלא מי שנהג באופן כה מעורר התפעלות היה רבי שמעון בן שטח עצמו?

אמר על כך מורנו ר' אלה זצ"ל, שאף שרבי שמעון בן שטח הוא זה שויתר על הון עצום כדי לנהוג ביושר עם המוכר, מ"מ גם הגוי הבין שהתנהגות כה-נעלה ומרוממת אינה יכולה לבוא מעצמה, ואין זאת אלא שהתורה של אלוקי שמעון בן שטח, היא זו שרוממה

עומדים ברום המעלה הרבה יותר מהם ואומרים רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה.

כעין זה ראיתי בס' משך חכמה בריש פ' עקב וז"ל "כי כאשר נתבלל דברי תורה בגופם ועמדו בנסיונות ארבעים שנה אז נתהפך להם החוקים למשפטים, כי הנפש הזך והבהיר משיג מזה שמאכלות אסורות וביאות אסורות מטמטם הנפש ומרחקים הזכות והזוהר מאור האלקי ולאנשים כאלה נחשב חוקים למשפטים" עכ"ל.

התפעלותם של אומות העולם מעם ישראל

ויש להוסיף מש"כ הרב דב יפה זצ"ל בספרו לעבדך באמת (עמ' 183) למרות שטעמם של החוקים אינו ידוע, אעפ"כ "העמים אשר ישמעון את כל החוקים האלה", יתפעלו מהם ויאמרו "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה". כי כשם שמתפעלים מתרופה שמביאה מזור לחולים, גם כשאין מצליחים לעמוד על סודה ולהבין מהי הסיבה להצלחתה, כך התפעלו האומות מהתורה, לאו דווקא בגלל שהבינו את חכמת התורה, אלא משום שנוכחו לראות מה התורה פועלת על עם ישראל, וכדלהלן.

הרמב"ן מבאר שהכתוב מונה שלושה דברים שמביאים את אומות העולם להתפעלות מחוקי התורה.

ראשית: "כי בחוקים ובמשפטים תועלות גדולות, שהם תפארת לעושיהם מן האדם, ואפילו שונאיהם ישבחו אותם בהם".

מערכת חוקים זרה, שאין לה דבר עם חוקי התורה הקדושה.

מעלת מי ששומע כשצריך

נחל קדומים דברים פרשת ואתחנן אות ו

(ו) והוא ינחיל אותם. ס"ת אלם כלומר הוא עשה עצמו כאלם בחיך אף על פי שהגיע להוראה לכך זכה לעטרה תדע שלא תמצא בתורה אלא שני פעמים שדיבר יהושע אחד קנא למקום קול מלחמה במחנה ואחד קנא לרבו אדוני משה כלאם רבינו אפרים ז"ל:

ומבואר ברבינו החיד"א שהטעם שיהושע הגי להנחיל את עמ"י מפני שהוא שתק וצריך להבין שלכאורה מצינו בחז"ל טעמים אחרים וכמו שמבואר (במ"ר כא יד) וידבר משה אל ה' לאמור, יפקוד ה' אלהי הרוחות (במדבר כו, טו טז), כל מי שמבקש צרכי צבור כאלו בא בזרוע. יפקוד ה', מה ראה לבקש הדבר הזה אחר סדר נחלות, אלא כיון שירשו בנות צלפחד אביהן, אמר משה הרי השעה שאתבע בה צרכי, אם הבנות יורשות בדין הוא שירשו בני את כבודי. אמר לו הקדוש ברוך הוא (משלי כו, יח): נוצר תאנה יאכל פריה, בניך ישבו להם ולא עסקו בתורה, יהושע הרבה שרתך והרבה חלק לך כבוד, והוא היה משכים ומעריב בבית הועד שלך, הוא היה מסדר את הספסלים, והוא פורס את המחצלאות, הואיל והוא שרתך בכל כחו, כדאי הוא שישמש את ישראל שאינו מאבד שכרו, (במדבר כו, יח): קח לך את יהושע בן נון, לקים מה שנאמר: נצר תאנה יאכל פריה. וצ"ב

אותו לנהוג באופן כה-נאצל, להיות מוכן לוותר על הון רב ובלבד שלא לסמות ממידת היושר.

הגוים רואים שהקב"ה קרוב לתפילתם של ישראל

התפעלות נוספת של אומות העולם, שהשם יהיה קרוב להם בכל קראם אליו, וכן העמים יתבוננו בזה וידעו כי החוקים נעשים בחכמה ובינה לקרבה אל האלהים, וזהו שאמר כי מי גוי גדול".

אומות העולם רואים שהקב"ה קרוב אל ישראל בעת קוראם אליו והוא שומע אל תפילתם, והם מבינים שחוקי התורה הם המקרבים את ישראל לאלוקיהם.

סיפר לי תלמיד חכם מילידי תימן, שמוסרת בידו מזקני תימן, שכאשר הייתה בצורת היה שליט תימן פונה לחכמי היהודים ומבקשים שיתפללו על ירידת גשמים, והיה אומר שמתוך הנסיון הוא יודע שהקב"ה שומע לתפילת חכמי ישראל.

דבר גם בדורנו זוכים לראות שתפלת חכמי ישראל עושה רושם בשמים, וידוע על מקרים רבים שסימני המחלה נעלמו לאחר תפילותיהם. ההתפעלות השלישית: "החוקים והמשפטים בעצמם הם צדיקים, ישרים וטובים ביישוב העם והמדינות.

כמה חילול ה' יש בכך, שאת מה שאפילו הגויים מבינים, שמשפטי התורה הם משפטי צדק, ישרים וטובים לעם ולמדינות שמתנהלות על פי חוקי התורה - לא מבינים ראשי השלטון בארץ ישראל, שביודעין משתיתים את חוקי המדינה היהודית על

ארבע יסודות בעולם והם דומם, צומח, חי, מדבר, וכל אחד מהם נעלה בדרגה מקודמו, ונתבונן בדבר. הנה למשל פרח הוא צומח, וכשהוא במלוא חיותו, הריהו פורח ויפיו מרהיב, וריחו נעים, אך כשהוא נובל, כשנפסקת חיותו הריהו מתפורר ונרקב ונשחת כולו, לעומת זאת אבן שהיא דומם, מונחת אלפי שנים ואינה נשחתת, מדוע איפוא הצומח כשמאבד את כוחו כצומח, לא ישאר לפחות כדומם, ואותו הדבר בחי כלפי מדבר. המדבר נעלה על החי בכך שהוא בר דעת, והנה כשהאדם יורד מדעתו ר"ל, הן צריך היה

לפחות להישאר בדרגת בעל חי, היודע לשמור על עצמו, ולדאוג לעצמו גם בלי דעת, לעומת זאת רואים אנו, שמי שיורד ר"ל מדעתו, הריהו שוקע ומתנוון ואפילו כבעל חי סתם לא יחשב.

והתשובה לכך, כי כל נוצר אחוז ותלוי בכח החיות שלו, וכשזה כלה, הריהו כלה כולו, ולא שהוא יורד בדרגה, לפי שהמעלה הקיימת בכל יסוד אינה מעלה נוספת על כח החיות, אלא היא זאת כל החיות שלו ועצם קיומו, ולכן כשהמעלה נעלמת, הרי העצם כולו נעלם.

וכן הדבר גם בעם ישראל, רגילים לחשוב על עם ישראל כעל יצור אנוש רגיל בתוספת מעלה של ישראל, ולפיכך חושבים שכשהם יורדים מדרגת ישראל, ע"ז שאינם מקיימים את התורה, הם נשארים לפחות כשאר הגוים, שגם להם אין תורה

מה היא הסיבה שבזכותה זכה יהושע להנהיג את הדור האם בזכות מה שהוא סידר אצת הספסלים או בזכות מה שהוא שתק.

ונראה שהם הם הדברים שמה שהוא שתק הוא הראה שהוא אינו אין להיות מנהיג והשאיר את המנהיגות למושה רבינו.

וכן מה שהוא סידר את הספסלים הוא הראה שהוא מתבטל למושה רבינו

בלי תורה – פחותים ישראל מהגויים

ושמרתם ועשייתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וגו' (ד.ו).

ומפרש שם רש"י: "בזאת תחשבו חכמים ונבונים לעיני העמים". ומספר פסוקים להלן כתוב (שם ט) "רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים" וגו' אומר שוב רש"י: אז כשלא תשכחו אותם ותעשו על אמתתם תחשבו חכמים ונבונים, ואם תעוותו אותם מתוך שכחה תחשבו כשוטים עכ"ל.

ונשאלת השאלה הן אומות העולם כולם אינם מקיימים את התורה, ואין להם מושג כלשהו מה זה תורה, ואם כן מדוע איפוא יחשבו את ישראל כשאינם מקיימים את התורה, כשוטים.

והסביר זאת - מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל - בדוגמה מאלפת, דהנה, יודעים אנו שקיימים

אולם כאשר הרב רוצה לתת לתלמיד יותר ממה שהוא מסוגל

לקבל ולקלוט, ולפעמים רק בכדי להראות את גאונותו וחריפותו, אזי אין כאן אלא שחיתות. למשמע הדברים תמה רבי אלעזר שמחה: "אולי אין כאן מעלה, אך כיצד ניתן לומר שזו שחיתות?" - השיבו רבי ירוחם: "אתה עדיין בחור צעיר, ולכן אינך מבין מה אני מדבר, כשתתבגר תבין". אמר רבי אלעזר שמחה: "ב"ה התבגרת, ונוכחתי שזהו היסוד של כל חינוך וכל מלמד".

קובץ מאמרים ואגרות (ח"ג, עמ' רנ"ט)

בזכות מה ניצול הרב נחום פרצוביץ מהשואה

תלה הצלתו בימי המלחמה - בזכות כיבוד אב כבוד את אביך ואת אמוך וגו' למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך (ה'טו). מרן ראש הישיבה הגר"נ פרצוביץ זצ"ל היה אומר, כי בזכות מצות כיבוד אב ניצל מגיא ההריגה ונותר לפליטה מכל משפחתו. ומעשה שהיה כך היה, בבחרותו למד בישיבת קמניץ אצל מרן הגרב"ד ליבוביץ זצ"ל עד סוף חורף שנת תרצ"ט, ולקראת הקיץ רצה אביו שיעבור ללמוד בישיבת מיר (כנראה בשל היותו בעצמו תלמיד ישיבת מיר), והוא כשלעצמו חפץ היה להישאר בישיבת קמניץ, ומטעם כיבוד אב עבר ללמוד בישיבת מיר, ובזה ניצל מהמלחמה הנוראה יחד עם שאר בני הישיבה. יש לציין, שדברים אלו אמר מרן רה"י הגר"נ בשנותיו האחרונות, כאשר כבר היה ראש ישיבה להמוני תלמידים, ותורתו נפוצה

ומתקיימים, אמנם אין הדבר כן בשום אופן, כוחם של ישראל אינו אלא בתורה כדברי רבנו סעדיה גאון ז"ל אין אומתינו אומה אלא בתורתה". וכשהם חדלים לקיים את התורה, הרי הם מאבדים לגמרי את מעמדם, והם יורדים לדרגה נמוכה יותר מגוי, ואז אפילו אומות העולם מכירים שהם שוטים עכ"ד.

מנחת ישראל (להגיד מנחם ישראל קהן ז"ל - בהדרן למסכת זבחים)

ללמוד לתלמידים מחמת אהבתם ולא להראות גאונות ושננתם לבניך (ו, ז). אלו התלמידים (רש"י) כשבא הגאון רבי אלעזר שמחה וסרמן זצ"ל לביקור בישיבת מיר, פגש את מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל, בשיחה אישית שהתפתחה ביניהם השמייע בפניו מרן המשגיח יסוד מוסד בדרכי החינוך, וכה אמר: אמרו חז"ל (פסחים ק"ב) "יותר ממה שהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק", כלומר, הפרה משתוקקת להניק את בנה מחמת גודל אהבת האם לבנה, ובדומה לזה יותר ממה שהתלמיד מבקש ללמוד, הרב משתוקק ללמד את התלמיד. במה דברים אמורים? הוסיף רבי ירוחם - כאשר הפרה עושה זאת מחמת אהבתה לבנה, וטבע הוא שטבע הקב"ה בעולמו שכאשר הפרה מרגישה בצורך העגל מגיבה היא כפי צורכו של העגל - וזו קדושה, אולם כאשר הפרה מיניקה את העגל יותר מן הדרוש לו, משום שהיא רוצה לרוקן את החלב שהצטבר בדדיה, אין זו מעלה, אלא שחיתות! כך בדומה לזה, הרב צריך להעניק לתלמיד את מה שהתלמיד זקוק לו,

ישנם שלוש תפילות, נמצא שבחדשים אלו היה צריך להתפלל שש מאות תפילות.

אמנם, בשבת הדין הוא שאסור לבקש על צרכיו, ועל כן לא התפלל על כך בשבתות. ובשבעה חדשים ישנן עשרים ושמונה שבתות, כפול שלוש תפילות - סך הכל שמונים וארבע תפילות.

יוצא שצריכים אנו להחסיר שמונים וארבע ממש מאות - סך הכל חמש מאות ושש עשרה תפילות. וביום שהוא נפטר לא היו לו שלוש תפילות כי הוא נפטר בצהריים, הרי שסך כל התפילות עולה בדיוק לחמש מאות וחמש עשרה! עכ"ד

ורואים מכאן שמה שהתפלל הכוונה שהתפלל בתוך התפילות את תפילותיו לא כמו שיש שתפילה הם לא מתפללים אבל בשאר הזמן הם מכוונים והולכים להתפלל בזמן בנפרד.

צריך לזכור שעיקר הזמן להתפלל הוא בתוך שמונה עשרה.

חשיבותם של המאה ברכות

מסופר על הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע שפעם ראה אותו אדם אחד שהוא לוקח תפוח לאכול, והרהר בנפשו הנה אני כמו הרבי אני אוכל תפוח והרבי אוכל תפוח אני מברך בורא פרי העץ והרבי מברך בורא פרי העץ הרגיש הרה"ק מקארלין

בכל רחבי תבל, ובכל זאת כשחיפש סיבה מדוע ניצל לפליטה, לא עלה בדעתו כלל לומר שהיה זה בשביל עולם התורה, כי אם שתלה זאת בזכות מצות כיבוד אב. בנין נחום (עמ' תשסו).

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר" (ג, כג)

מסביר רש"י: "בעת ההוא" - לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג דימית שמא הותר הנדר שנשבע הקב"ה שלא אכנס לארץ.

ומובא בילקוט שמעוני (רמז תתקנ) ומנין שהתפלל משה [תפילות? שנאמר: "ואתחנן אל ה'" - מנין ואתחנן" 515תקט"ו] הכי הוי.

ונשאלת השאלה, וכי מכיון שכתוב 'ואתחנן' לומדים שמושה התפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות!?

אלא הסביר הגה"ק בעל ה"פני יהושע" זי"ע זוהי לא גימטריה פשוטה, אלא חשבון הדברים יש כאן! בספרו "פני יהושע" (ברכות לב) הוא מביא חשבון גאוני ונפלא: דהרי משה רבינו התחיל להתפלל אחרי שכבש את סיחון ועוג, כפי שפירש רש"י. והלא בגמרא (בבא בתרא קכא) מובואר, שמלחמת סיחון ועוג היתה בט"ו באב, יום שכלו מתי מדבר. והנה משה רבינו נפטר בז' אדר. אם נספור את הימים שישנם מט"ו באב עד ז' אדר - נמצא מאתיים ימים. בכל יום

שזוהי מים בכדי להרוות צימאוננו, מברך 'שהכל נהיה בדברו', ומתבונן שבעצם כל הבריאה כולה, על כל נפלאותיה, נבראה בדברו של ה' ולאחר שסיים לשתות, מברך "בורא נפשות רבות וחסרונם, על כל מה שברא..." - "ומהלל את הקב"ה על שברא להנאת בני האדם גם דברים שאינם חיוניים, כגון פירות וירקות, שאפשר לחיות בלעדיהם..

אמירת מאה ברכות מביאה ליראת שמים

כתוב בגמ' מנחות (מ"ג): "חייב אדם לברן מאה ברכות בכל יום נאמר 'זעתה ישראל מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה את ה' - אל תקרי מה אלא מאה".

מפרש המהר"ל, שהיות שה' שואל מאתנו ליראה אותו, לכן הוא גם שואל מאתנו לומר מאה ברכות בכל יום, כי אמירת מאה ברכות מביאה ליראת שמים!

מורנו הג"ר אורי קלרמן זצ"ל, ביטא בקשר לעניין הברכות הרגשה נפלאה:

בנוסח הזמירות של ליל שבת (בומר "כל מקדש שביעי") נאמר: "סועדים בו לברך שלוש פעמים". הנה, תחושתו הרגילה של הניגש לסעוד, הסעודה היא בכדי לשבוע, אלא שכיון שאכל נתחייב בברכת המזון. אך, אמר ר' אורי, לשון הזמר מורה שמטרת ה"סועדים בו" - "לברך שלוש פעמים", כלומר שהסעודה היא אמצעי לזכות "לברך שלוש פעמים". כמה מאלפים הדברים!

זי"ע במחשבתו ואמר לו בא וראה הנה אתה רוצה לאכול את התפוח אלא שאינך יכול לאכול בלא ברכה לפיכך מברך אתה בורא פרי העץ בכדי שתוכל לאוכלו אולם אני בוער לבי בקרבי לברך להשי"ת אלא שאיני יכול לברך סתם ברכה לבטלה לפיכך אוכל אני תפוח בכדי שאוכל לברך עליו ואמנם שנינו אוכלים ושנינו מברכים אלא שאתה מברך בשביל לאכול ואני אוכל בשביל לברך עכדה"ק

אמירת מאה ברכות ככל יום מביאה

לדבקות בה'

ואתם הדבקים בה' אלוקים חיים כולכם היום (דברים ד).

כתב 'בעל הטורים', שיש תגים על האות 'ק' שבתבת 'הדבקים', לרמז שצריך לברך כל יום ק' ברכות.

וצ"ב למה נרמז אמירת מאה ברכות דווקא במילה דבקים אלא מבאר רב דב יפה זצ"ל בספרו לעבדך באמת (ע"ת רס"ו) שהסיבה שהתורה רמזה את הצורך לברך מאה ברכות בכל יום, בפסוק "ואתם הדבקים בה' אלוקים" - משום שאמירת ק' ברכות בכל יום מביאה לדבקות בקב"ה. כי כאשר יהודי מברך מאה ברכות בכל יום, הוא חי כל הזמן עם הקב"ה:

אוכל פת, מברך 'המוציא לחם מן הארץ' וזוכר את הקב"ה - שהוציא לחם מן הארץ כדי שיהיה לו במה להשביע רעבונו.

מאה ברכות או לא הספיקו לברך מאה ברכות כמו בשבת וצום.

דרש ר' שמלאי: מפני מה נתאוה משה ליכנס לארץ וכי לאכול מפריה הוא צריך? או לשבוע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר משה: הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל - אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי (סוטה ד.) שאלת הגמרא צריכה תלמוד, אומר הכתב סופר בפירושו על התורה, במקום וכי לאכול מפריה הוא צריך, מן הראוי היה לכאורה להקשות וכי לאכול מפריה רצה, שכן רצון לאכול מפריה הוא דבר שניתן להעלות על הדעת מהו המקום לחשוב שיצטרך לאכול מפריה?

אלא הביאור שאצל משה רבינו אין רוצה אלא יש צריך או לא צריך הלימוד מזה למעשה. עושים מה שצריך ולא מה שרוצים

מה השייכות בין שעשה ה' לבעל פעור לבין האיסור להוסיף על מצוות התורה

לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמור את מצוות ה' אלוקים אשר אנוכי מצוה אתכם, עיניכם הראות את אשר עשה ה' בבעל פעור (ד ב-ג) מלשון הכתוב משמע שעניינם הרואות את אשר עשה ה' בבעל פעור נכתב בתור המשך לפסוק הקודם, והיינו, שמאחר שבעינינו ראינו מה שעשה ה' לכל האיש שהלך אחר בעל פעור, עלינו ללמוד משם שלא כדאי להוסיף או

כמה חשוב א"כ, לברך כל ברכה בכוונה ראויה ובהתבוננות הדרושה, שתביא אותנו גם לדבקות בקב"ה וגם ליראת שמים.

ביקשתי פעם מבני הרב מרדכי שליט"א, לשאול את הגאון ר' שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל במה כדאי להתחזק במיוחד בחודש אלול. והשיב, שהוא משתדל להתחזק באמירת ברכות בכוונה. עכת"ד.

וכתב רבי חיים ויטל ז"ל בשם האר"י ז"ל (שער רוח הקודש ט ע"ב) דעיקר השגת האדם אל רוח הקודש תלויה ע"י כוונה וזהירות בכל ברכות הנהנין, כי על ידם מתבטלים כח הקליפות הנאחזות במאכלים והנדבקות באדם האוכל אותם, וע"י הברכות שמברך עליהם בכוונה מסיר מהם את הקליפות ומזכך החומר שלו ונעשה זך ומוכן לקבל קדושה (כה"ח סימן קצ"א סק"ו וסימן ר"ב סק"א)

למה מתו כל אותם אלפים בימי דוד ואיך התיקון ע"י אמירת מאה ברכות

כתוב במדרש (שוחר טוב תהלים יז) 'שכל אותן אלפים שמתו בימי דוד לא נפלו אלא על שלא תבעו את בנין בית המקדש'

וצ"ב למה פסקו מלמות רק כשתיקן דוד שיברכו מאה ברכות בכל יום. ומה השיכות לזה עם בנין בית המקדש הרי זה לא תורה שהיא במקום בית המקדש, וכיו"ב?

אלא היות שהחטא היה חוסר בביקוש קרבת ה' והתיקון הוא שייבקשו את קרבת ה' ע"י שיברכו מאה ברכות בכל יום, ויספרו לראות האם כבר בירכו

מה ההסבר למה אסור להוסיף

לא תוסיפו ולא תגרעו ממנו וצ"ב שבשלמא לגרוע מובן מה הבעיה אבל מה החסרון להוסיף אלא המשיל על כך המגיד מדובנא זצ"ל, בא אדם לעשיר וביקשו להשאיל לו כף של כסף. למחרת חזר השואל והשיב לו שתי כפות. שאלו מאי האי, והרי הלוויתי לך רק כף אחת? ענה לו, הכף שלך ילדה כף למזל טוב, והשניה היא הכף הנולדת. סבר וקיבל. למחרת בא אותו אדם אל העשיר, וביקשו להשאיל לו מזלג אחד של זהב. השאילו בשמחה ובטוב לבב את המזלג, וכמעשהו בראשון כך מעשהו בשני, שב ושני מזלגות זהב בידו. ליום אחר, ביקש להשאיל מנורת זהב בת שמונה קנים, העשיר שמח בלבבו, הלא דבר הוא לקבל שתי מנורות תמורת מנורה אחת. לאחר זמן, ביקש המשאיל את מנורת הזהב. ענהו:

מה אומר ומה אדבר האלוקים מצא את עוון עבדך, והמנורה שבקה לן חיים, ונפטרה לבית עולמה. התקצף העשיר ויצעק, הכיצד לא תבוש לדבר דברי הבל כאלו, וכי מנורה חיים ומות יש בה? ענה לו, כפי שהאמנת שכף של כסף יכולה ללדת, כך תאמין שמנורת זהב מתה. והנמשל מובן, כאשר יחשוב האדם את עצמו לבעל הבית על מתכונת המצוות, יבא להאריך ולקצר, ואין לדבר סוף. וביאור עומק משלו של המגיד מדובנא שכמו במשל כל מה שמעיקרא הוא החזיר לו פי שנים היה זה כדי לרמותו ולרכוש את אמונו כך גם כל מה שהיצר נותן

לגרוע ממצוות ה', וצ"ב מהו השייכות בין בעל פעור להוספה או גרעון ממצוות השי"ת.

ונראה בביאור הדברים, שכוננת הכתוב להזהירנו באופן מיוחד על אותם שגורעים מציווי ה' מתוך מחשבה שכביכול הם 'שומרים' על התורה בכך שהם עוברים עבירות, וכלשון הכתוב 'לא תגרעו לשמור' ועליהם אמר הכתוב, צא ולמד מה אירע לכל מי שהלך אחר בעל פעור שהשמידו ה' אלוקדך מקרבך אע"פ שלא היתה כוונתם לעבוד את פעור אלא לבזותה, שהרי אופן העבודה של פעור היתה לבזות אותה בתכלית הביזוי, שהיו פוערין את עצמם

ומוציאין רעי לפניה. (ובגמ' בסנהדרין ס"ד ע"א מבואר עוד. שכמה שהיו יותר עושים מעשה מיאוס לפניה, כן היה יותר גדול עבודתה) ונראה שכאשר חטאו ישראל בבעל פעור לא היתה כוונתם להוציא רעי לפניה לשם עבודה אלא לשם ביזוי, והם חשבו 'לשמור' על מצוות ה' ולבזות את העבודה זרה, אבל באמת לא היה בזה שום שמירה על מצוות ה', אלא רק גרעון ממצוות ה' שבזה הם נחשבו כעובדי עבודה זרה כי הדרך לעקור עבודה זרה זהו רק כמו שנצטוונו בתורה (שמות כג כ"ד) הרס תהרסם ושבר תשבר מצבתיהם והיינו לאבד אותה מן העולם דווקא ולא לבזותה - וכ"ש לא באופן עבודתה ולכן השמידם הקב"ה... ומזה יש לכל אחד ללמוד לכוון את מעשיו על פי הלכה ולא לגרוע מהמצוות מתוך טענה שהוא בעצם שומר על מצוות השי"ת

(כ"כ האלשיך ועי"ש עוד)

שגלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו שהוא ביהמ"ק אין לנו לא תורה כמ"ש מלכה ושריה בגוים אין תורה ולא עבודה ולכן אנו אומרים אחר התפלה שהיא במקום עבודה שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו ותהיה עבודה עצמה ותן חלקנו בתורתך

גם הכוזרי מתאר את עומק ענין חורבן הפנימיות (ה"ב כה ז) אמר החבר אמת הוא שישורש החכמה מופקד בארון אשר הוא במדרגת הלב והיא התורה הארון הוא מרכז המקדש ומשם תצאנה שתי החכמות חכמת התורה ונושאייה הכהנים וחכמת הנבואה ונושאייה הנביאים אמר הכוזרי אם כן אתם היום גוף בלא ראש וכלא לב אמר החבר כן הוא כאשר אמרת ועוד ולא גוף אבל עצמות מפוזרות כמו העצמות היבשות אשר ראה יחזקאל אמנם נשאר בהם טבע מטבעי החיים זוהי ההבנה הברורה של מצב הגלות הבכי בבתי גואי הוא חורבן הפנימיות דהיינו מציאות אחרת לגמרי מצב של מיתה

הלימוד מזה למעשה. להיזהר לא להוסיף על התורה ולעשות העיקר לעיקר והטפל לטפל

לכאורה, יכול אדם לשאול, מה רע בכך, אם אוסיף עוד פתיל ציצית או עוד פרשה בתפילין - הרי אני מהדר יותר?

הסבר לכך נתן הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ ז"ע שהמשיל את הדבר, לאדם אחד אשר חלה וחש בכטו, כאשר הגיע הרופא ובדק אותו אבחן מיד מהי מחלתו ורשם לו תרופה, בהוסיפו שמתרופה זו עליו לשתות כף אחת בבוקר וכף אחת בערב.

לאדם להחמיר זה כדי לרכוש את אמונו ושכבא העת הוא יקל בעיקר.

למה גלו ישראל כי הוסיפו דברים שאינם עיקר
כתב רבינו החיד"א בספרו נחל אשכול גלתה יהודה מעוני ומרוב עבודה (איפה א ג) פירש מהר"י די שיגוביא דהן בעון ישראל עושין כמה דברים לפנים משורת הדין דברים שאינם חייבים, ובעיקרי הדת שמירת שבת, ות"ת וכיוצא חסרים. וז"ש גלתה יהודה מעוני, ביטול מ"ע ועבירות. ומרוב עבודה דקדוקי ענפי מצות שאינם חייבים ודא תברת שנאיהון דמה שחייבים אינן עושים, ושומרים דברים יתרים וזהו ומרוב עבודה דעושים רוב עבודה ומקיימין מה שלא נתחייבו ומבואר שהיצר הרע הצליח שרוב עבודתם תהיה בדברים שאינם עיקר.

ביאור המידה כנגד מידה שנענשו

ולפי"ז אפשר לבאר שנענשו במידה כנגד מידה שבית המקדש יחרב ויסתפקו בשאר מצוות שעיקר העבודה היא בזמן בית המקדש ובלי בית המקדש נחשב שאין תורה

כמו שמבאר הגר"א בשו"ש (ו ד) את הבקשה בסוף תפלת י"ח שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך. וצ"ב לכאורה מה השייכות בין בנין ביהמ"ק לותן חלקנו בתורתך

אלא מבאר הגר"א והענין שעל ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל הגמ"ח ואחר

הנני למלכות אמר לו הקדוש ברוך הוא (משלי כה) אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד (שמות ג) ויאמר אל תקרב הלום אין לך עסק בכהונה שנא' (במדבר א) והזר הקרב יומת, אין לך עסק במלכות כענין שנאמר (שמואל ב ז) כי הביאתני עד הלום, אברהם אמר (בראשית טו) ה' אלהים מה תתן לי א"ר לוי אמר לפניו רבש"ע אם מתבקש לי בדין שיהיו לי בנים תן לי ואם לאו ברחמים תתן לי אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך בדין מתבקש לך (שם) והנה דבר ה' אליו, ואף משה כך אמר (דברים ג) ה' אלהים אתה החילות, אם מתבקש בדין שאכנס לא"י אכנס ואם לאו אכנס ברחמים, אמר לו הקדוש ברוך הוא אל תתהדר לפני מלך וגו' כי לא תעבור את הירדן הזה כיון שראה משה היאך הדברים חזקים התחיל מדבר דברים קשים.

ומבאר ההעץ יוסף שאין הכוונה שמשנה רבינו רק אמר בלשון כמו שאברהם אבינו אמר, אלא 'שלפי שהנני הוא לשון זימון כדפרש"י. פירשו בזה שהתקין עצמו לעבודת שמים במאד מאד. ולפי שהעבודה המופלגת היא כהונה גדולה אשר בה טורח גדול. וכן המלכות להנהיג הצבור אשר בו טורח הרבה. לכך אמר ריב"ק שבמאמר הנני רמז לשני עבודות גדולות אלו. ומ"מ למה שלפי האמות יש בדבר מעלה וכבוד. אברהם זכה לזה ומשה נתבשר ברמזו אל תקרב הלום שלא יזכה אליהן [יפ"ת]:

כאשר קבל האיש לידיו את בקבוק התרופה, שמח מאד! הנה - חשב בלבו החלמתי קרובה, חלץ החולה את הפקק במהירות, ולגם את כל הבקבוק בפעם אחת...

כמוכן שהנוק אשר נגרם לו מלקיחת התרופה כולה בבת אחת היה גדול. עוד כן הוא הנמשל - המשיך ואמר: כשם שכל בר דעת מבין כי יש לקחת בדיוק את המינון שאמר הרופא, כן הוא גם במצוות ה'.

הבורא יתברך ציווה לקיים את מצוותיו, אך לא להוסיף עליהם בפעם אחת הכל ואף לא לגרוע מהם! ורואים מזה עד כמה חשוב שנאדם לא יכביד על עצמו יותר מדאי

למה משה רבינו לא יכול לומר הנני כמו אברהם

אבינו – כל אחד ותפקידו המיוחד

כתוב במדרש (דב"ר ב ז) ה' אלהים אתה החילות מהו ה' אלהים אמר רבי יהושע בן קרחה בשני מקומות דימה משה את עצמו לאברהם ולא הועיל לו כלום כיצד אברהם קרא לו הקדוש ברוך הוא ואמר הנני שנא' (בראשית כב) ויאמר אברהם ויאמר הנני מהו הנני הנני לכהונה הנני למלכות זכה לכהונה זכה למלכות, זכה לכהונה מנין שנא' (תהלים קי) נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק וזכה למלכות שנאמר (בראשית יד) אל עמק שוה הוא עמק המלך, ואף משה בקש לעשות כן שנאמר (שמות ג) ויאמר משה משה ויאמר הנני לכהונה

השבטים, הנביאים, זקני הסנהדרין וכו' - את כולם ברא הקב"ה בשבילו. הייתכן?!

לכל יהודי מעלה ייחודית

ליישוב לגמרי עניין מופלא זה איננו יכולים, ועלינו לקבלו כדבר סתום, ומכל מקום ננסה להגדיר את הדברים בצורה הבאה; לכל יהודי יש בתוכו בחינה, נקודה, שבה הוא מיוחד, חד בדרא. למשל, ישנו אדם שהוא בעל הבנה בהירה בגנות הכעס. ייתכן שבעניין השבת או בעניין לימוד התורה הקדושה הבנתו חלשה ביותר. אבל אם הוא רואה אדם כועס, בעיניו הוא נראה מגונה ושפל כל כך. שהוא פשוט אינו מסוגל להבין זאת. או ישנה אישה שכאשר שכנה שלה יולדת בשעה טובה, היא מרגישה שהיא מוכרחת לשלוח לה עוגה או להיכנס לעזור לה עם הילדים, לא שייך אחרת. וכך הוא אצל כל אדם, לכל אחד יש דבר שבעיניו נראה פשוט, אך לא כל מה שבעיניו פשוט גם בעיני השני נראה פשוט כל כך. הדברים עמוקים הרבה יותר ממה שאנחנו חושבים. לכל אדם ישנה נקודת הקדושה שלו, איך הוא אוהב את הקב"ה ואיך הקב"ה אוהב אותו. הקב"ה ברא כל יהודי בתור בן יחיד. אם אמא תתבונן רגע, היא תראה שכל ילד היא אוהבת בנוסח אחר, ולא שילד אחד היא אוהבת יותר מילד אחר. אלא שזה סוג אהבה שונה, כמו שאם ישאלו אדם את מי הוא אוהב יותר, את אבא או את אמא, יאמר שאינו מסוגל לענות על שאלה כזו, אך ברור לו שאלו שני סוגי אהבות; הוא אוהב את אביו לא כמו שהוא אוהב את אימו, וכמו כן

וצ"ב למה לא הועיל לו מה שדימה את עצמו לאברהם, ולמה לאברהם זה כן הועיל מה שהוא אמר בלשון הנני?

לכל אחד יש את תפקידו המיוחד לו

אלא רואים מכאן שאפילו משה רבינו יש לו את התפקיד המיוחד לו בלבד ולמרות שהיה אבי החכמה, אבי הנביאים, שהוציא את ישראל ממצרים ועל ידו נעשו כמה ניסים ונפלאות על ים סוף, ועלה לשמי מרום והוריד תורה מן השמים, ונתעסק במלאכת המשכן, כמו שמבואר במדרש (ויק"ר פרשה א' אות ט"ו)

כך גם בעבודת השם כל אחד שלא התפקיד המיוחד שלו שאף אחד לא יכול לעשות אותו במקומו

"בשבילי נברא העולם" יתכן שאברהם אבינו וכל

שאר הקדושים נבראו בשבילך

"כל אחד ואחד חייב לומר; בשבילי נברא העולם". הביטוי הזה, אם חושבים עליו לרגע, הוא ביטוי עצום, מרעיש, מקשה הרב שמשון דוד פינקוס בספרו (תפארת שמשון במדבר) ולכאורה אינו מובן, כל אחד מאיתנו בעצם אומר; הקב"ה ברא את העולם, את אברהם אבינו, את יצחק אבינו, את יעקב אבינו, את שנים-עשר השבטים, ואת משה רבינו ואת אהרון הכהן, את החפץ חיים ואת כל העולם - הכול בשבילי! והנה אומרים חז"ל שכל יהודי צריך לומר שלא רק דוד המלך, אלא אפילו האבות הקדושים,

ביותר כדי להגיע אל התכלית אליה נשלחת לעולם למלא את רצונו יתברך, ובהם טמונה הצלחתך.

הלימוד מזה למעשה. לכל אחד יש את התפקיד המיוחד שלו בעבודת השם, ואת זה רק הוא יכול לעשות ולא אף אדם אחר כמו שלדור האחרון עיקבתא דמשיחא יש את עבודת השם המיוחדת שלו

ויתר לאברך על 5000 ₪ וקיבל 30000 ₪ פיצוים

יהודי יקר ניסה למכור את הרכב ועד שהוא מצא מישהו שהיה מוכן לקנות ממנו את הרכב.

באמצע הכניסה לעיר [י-ם] ברמזור אברך נכנס בו מאחורה! ועשה עימו תאונה.

הוא יצא והחליף פרטיים, ואז הוא מודיע לי: תראה חבר, מה הנוק?

5000 ₪?

אני כל חודש יעביר לך 100 ש"ח

...חזרתי לבית ואמרתי לעצמי "אני יקח כסף לאברך? שגם ככה הפרנסה שלך היא בדוחק, בשום פנים ואופן!"

למרות שכנראה אני אפסיד את הקונה שרצה לקנות ממני את הרכב ומי אני אמצא שיקנה ממני את האוטו.

הוא אוהב את האח לא כמו שהוא אוהב את האח השני. הקב"ה אוהב כל יהודי. כי כל יהודי אצלו הוא ילד אחר, כל יהודי הוא בן יחיד. הקב"ה אוהב את עם ישראל לא בכללות כעם; כלפיו עם ישראל בנוי מיחידים, והקב"ה רואה נקודת מעלה מיוחדת אצל כל יהודי. הקב"ה נתן לכל אחד את מעלתו המיוחדת, את נקודת הטוב שלו שבה הוא מיוחד, ומחמת נקודה זו הקב"ה אוהב אותי, כאן מתבטא יופיו של האדם, עד כדי כך שהקב"ה כביכול אומר; "אני אוהב אותך כל כך. שהייתי בורא את כל העולם כולו בעבורך". עכ"ד הרב פינקוס זצ"ל.

וכן מסופר על ר' נפתלי אסטרדם זצ"ל שאמר לרבו ר' ישראל מסלנט, אילו היה לי הראש של השאגת אריה, הלב של בעל יסוד ושורש העבודה, המידות הטובות של רבינו, אז יכולתי לעבוד את ה', ענהו הגר"ס, נפתלי! אתה עם הראש שלך, ועם הלב שלך, ועם המידות שלך רק כך תהיה ר' נפתלי.

ה' שם אותך בדיוק במקום בו אתה צריך להיות וכך כותב הרב שמשון רפאל הירש זצ"ל בספרו

חורב (פרקי התורות פרק ו) דע, הקב"ה יעד אותך להוולד דווקא בתקופה שבה נולדת, בסביבה שבה באת לעולם להורים שהולידו אותך בנסיבות מיוחדות לך, מפגיש אותך עם אנשים מסויימים, נתן לך מורים מהם תלמד וידידים להם תתחבר או תתרחק, מעניק לך כוחות גוף ונפש במדה הנדרשת לצרכך, מעמיד אותך במהלך חיך במצבים היהודיים לך. כל אלה מהווים עבורך את האמצעים הטובים

אחרי חודש הטופס עדיין מונח במשרד שלי, מגיע באקראי עו"ד ומתעניין אם אני הכתובת לעזור לו במקרה מסוים, תוך כדי דיבור הוא קולט מכתב עם טופס של דו"ח תאונה...

מה זה? הוא שואל, אמרתי לו אה זה, עדיין לא פיניתי את הניירות לפח...

אומר לי העו"ד: "תן לי בבקשה, אני אטפל בזה" ... לא, כן, לא, כן, טוב תיקח... אחרי 3 חודשים אני מקבל ממנו טלפון - 30 אלף שקל פיצויים, אתה חותם?

הוא ויתר לאברך על 5000 ₪ וקיבל 30000 ₪ פיצויים

(נראה פרשת קורח תשפ"א הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולהומור נוסף p0583271323@gmail.com)

למה ביקש היהודי להיקבר עם מגפיו

הלילה עוד היה שחור כפחם כשנביחות רצחניות בשפה הגרמנית "שנעל, שנעל, ראוס" מלוות נביחות כלבים הרעישו את הצריפים במחנה ההשמדה הנאצי.

בן רגע משתררת מהומה ופאניקה, שקי העור והעצמות המכונים 'מוזלמנים' מתעוררים משנת הבלהות הקצרה שלהם, מונקים מדרגשי העץ ויוצאים בכתונת האסירים הדקיקה החוצה, לרחבת המסדרים המושלגת, כאילו יום קיץ היום.

אבל למרות זאת הוא החליט שהוא לא לקוח מהאברך שום דבר.

ולכן הוא החליט שהוא מוחל לו בלב שלם, אומר ועושה.

הוא התקשר אליו והודיע לו "הכל טוב, אני מוחל לך על החוב, תלמד להצלחתי..."

מה שקרה אח"כ היה מדהים האיש שהתעקש לקנות את הרכב לפני התאונה התעקש שנית גם לאחר התאונה.

אל תדאג, הוא אמר, "תטפל במוסך ואני מגיע לשם וקונה את הרכב!" ממש נגד ההיגיון, מי רוצה לקנות רכב שקיבל ביממה האחרונה בומבה מאחורה...

טוב, אמרתי בלב, זה בזכות העזרה לאברך! אבל זה לא נגמר בזה...

בעל הרכב הלך אחר הצהרים לקופ"ח להביא טופס לבת שלי לאורתופד, שם הוא קולט עלי שאני קצת הולך ומדרדה... הוא אמר לי "ואתה מה עובר עליך?" הסברתי לו בקצרה ואמרתי לו הכל בסדר זה בקטנה...

אמר לי "בשום פנים ואופן לא! תמלא טופס תאונה, ומה אכפת לך - תנוח!" לא התעקשתי, מיילאתי...

למען האמת אלו לא היו נעליים, הם היו זוג קפקפי עץ גסים שעוצבו במיוחד כדי למרר את חייו של מי שנועל אותם. נוקשים, ללא ריפוד מינימלי, דוקרים ופוצעים את כף הרגל עם כל פסיעה.

כשהגיעו היהודים למחנות נלקחו מהם מידית בגדיהם האנושיים ונעליהם, במקומם הם קיבלו את המדים המפוספסים ונעלי העץ הנודעים לשמצה.

"תקשור טוב את השרוכים" צועק הנאצי.

יוסקה מחוויר כסיד, עיניו בולטות מחוריהן. הוא מתכונן לגרוע מכל. הרטיבות, הבוץ והשלג בהם מבוססות רגליו מדי יום, פרמו אט אט את אחד השרוכים שלו. כבר כמה ימים שהוא הולך כך, עם נעל ללא שרוך, יודע שבמוקדם או במאוחר יעלו עליו, זה לא יחמוק מעיני הנאצים 'חובבי הסדר'.

"אין לי שרוך" ממלמל יוסקה ברעד לנאצי. "לא לא" מצטחק הנאצי ברשעות, "אם אין שרוך, אין גם נעל, תוריד את הנעל מהרגל ברגע זה, אתה לא ממשיך ללכת עם נעל בלי שרוך"...

לא הייתה לו ברירה, הוא פשט את הנעל הסוררת מרגלו, השליך אותה בצדי הדרך והמשיך ללכת כך, נעל אחת נעולה והרגל השנייה יחפה, כשהחייל הנאצי אינו כולא את צחוקו למראה היהודי המקפץ בשלג, עולה ויורד.

אם חשב יוסקה שבכך הוא יעזוב אותו לנפשו, הרי שטעה. "היי, עצור" נשמע שוב קולה של החיה

מסדר בוקר, ספירה יומית. הטקס עליו לא יוותרו הנאצים ימ"ש באף מוג אוויר, נורא ככל שיהיה.

שעות ארוכות עומדים האסירים היהודים, ברוח הקפואה הצולפת, תחת פתיתי השלג שלא מפסיקים להיערם על הקרקע האפורת, כשחיות הפרא במעילי פרווה מוגזצים ומגפיים בוהקים עוברים ביניהם, צועקים, מכים בחימה שפוכה, לועגים וסוטרים. מוודאים שכולם נמצאים, שכולם עומדים זקופים, לא מהססים לירות בראשו של מי שתנוחת עמידתו לא מוצאת חן בעיניהם.

רגע לפני שיקפאו למוות בעמידה מסתיים המסדר, חבורת האסירים יוצאת בדרכה לעבודה המשחררת, דקות ארוכות הם צועדים בלב היער הקפוא, בשביל צר מתפתל, בין עצים שחורים וסלעים. משני הצדדים צועדים מדושנים השומרים הנאצים, מכורבלים במעיליהם, שומרים את צעדיהם של עובדי הכפייה.

"היי, עצור, מה קרה לנעל שלך?" נשמעת פתאום שאגה חייתית. אחד השומרים הבחין שנעלו של יוסקה פייגנצוויג (הדמויות אמיתיות, השמות בדויים) אחד האסירים היהודים, אינה מהודקת על כף רגלו. עם כל פסיעה היא נוקשת בקרקע ומשמיעה קול חבטה עמומה.

מסוגל לעמוד על הרגליים, שתי כפות רגליו לא עמדו יותר בעומס.

הוא ידע שמחר הוא לא יוכל לצאת שוב לעבודה ככה, מזה שאומר שזה הלילה האחרון שלו עלי אדמות.

עם בוקר כשיגיעו הנאצים ויראו שהוא לא כשיר לעבודה ישלחו אותו ל'צריף החולים', ומשם הדרך קצרה.

במרחק של כמה מטרים, על אחד מדרגשי העץ העליונים, שכב אסיר ונעץ מבטים ביוסקה. הוא נראה כמו כולם, מגולח, צמוק פנים, נעול בקפקפי עץ בלויים, שום דבר לא הזכיר בו את מור דוב - ברנד גלייכר, האיש שהוא היה לפני המלחמה.

דוב גלייכר היה יהודי אמיד, בנקאי לפרנסתו. הוא התגורר באחת הערים שעל גבול גרמניה פולין. הנאצים כמובן לא הבדילו בין עשירים לעניים, בין מודרניים לעבדקנים, שיגרו אותו אל מחנות ההשמדה באחת האקציות.

אבל הוא עוד הספיק לעשות משהו. ברגע האחרון לפני שנשלח הוא פנה לרופא שיניים מומחה, ידיד טוב שלו, שישתול בתוך אחת משיניו יהלום יקר ערך.

הנאצית האכזרית, "אתה לא יכול ללכת ככה, נעל אחת עם, נעל אחת בלי. חייב להיות כאן סדר, אם אין לך נעל אחת, תוריד גם את השנייה, שני הרגליים חייבות אותו דבר".

בארשת קפואה, בלי להשמיע הגה, נאלץ יוסקה לקבל את הדין, פשט גם את הנעל השנייה שהתעופפה לצדי השביל, והמשיך ללכת עם כל השיירה, יחף בשלג, מודע היטב למה שצפוי לקרות תוך כמה דקות לכף רגלו.

הקרקע הלחה והקפואה הדביקה אליה את כפות הרגליים. בכל פעם שהוא הרים את כף רגלו התקלפה שכבה אחת של עור מכף הרגל. עוד פסיעה, עוד שכבה. אחרי כברת דרך קצרה כבר הייתה כף רגלו חשופה לגמרי, ללא נעליים, ללא גרביים, אפילו ללא עור שיוגון עליה.

הייסורים הגיעו עד לב השמים, לחתוך בבשר החי פשוטו כמשמעו. הבשר החשוף נדבק שוב ושוב לאדמה הקפואה, סילוני דם פרצו מהרגליים והותירו אחריהם עקבות אדומים בשלג הצחור, חבריו ניסו לעזור לו בכל דרך, אלא שתחת עיניהם הפקוחות של הנאצים לא שייך היה לעשות מאומה.

יום שלם התרוצץ יוסקה יחף, חטב עצים וגרר גזעים אדירים, כשרגליו הולכות ומתבקעות. לא ברור איך הוא שרד את היום הזה, את הדרך הזרה לצריף הוא עוד הצליח לעשות על שתי רגליו, אבל מיד בהיכנסו פנימה הוא צנח ארצה מעולף למחצה, לא

נעתק מפיו, הקאפו הזה הגדיל לעשות, הוא לא הביא זוג קפקפי עץ חדשים.

הוא החזיק בידיו צמד מגפיים מרופדות בפרווה שעירה, מוצר נדיר במחנה.

תוך רגע החליפו המגפיים ידיים, וגם היהלום. גלייכר היה רגוע, סוף סוף הוא יוכל לצעוד לעבודת הכפייה כשרגליו נתונות נעליים מחממות, הוא ישרוד. ואז נתקלו עיניו ביוסקה השרוע על הרצפה, כשרגליו שותתות דם. "יש לי עכשיו זוג נעליים מיותרות" הביזקה בליבו מחשבה, "נכון שהן קרועות והרוסות אבל יוסקה בוודאי ישמח עליהן, הן הרי יצילו את חייו".

הוא החל לצעוד לעבר יוסקה, אחז בידיו את הנעליים הישנות הקרועות, אלא שבאותו רגע האיר בו הניצוץ האלוקי שבקרבו, מידת הרחמנות הטבועה בליבם של ישראל.

"לא" התלקחה בליבו מחשבה שקשה לנו כלל להשיג אותה, "אני לא אתן לו, ליוסקה בעל הרגליים הפצועות, את הנעליים הישנות שלי, למרות שהוא ישמח בהן כמוצא שלל רב" הוא פשט את המגפיים המרופדות, אלו שלפני רגע רכש תמורת 'תעודת הביטוח' של החיים שלו.

"השתגעת, איבדת את צלילות דעתך?" שאנו קולות אחרים בקרבו, "מה אתה עושה? את ביטוח

עד לרגע זה מתהלך גלייכר עם היהלום החבוי, יודע שבמצב הכי גרוע יש לו 'תעודת ביטוח' קטנה בפה.

שומרי המחנה אמנם רוצחים ושונאי ישראל מושבעים, אך תאבי בצע לא פחות. יהלום יקר כזה יכול להציל את חייו.

היום, לראשונה מאז הגיע למחנה ההשמדה, החליט גלייכר שהרגע הזה הגיע. הוא צריך להשתמש ביהלום ומהר.

מה קרה? מתברר שגם הוא סובל מבעיה דומה לזו של יוסקה. נכון יש לו זוג נעליים, אך הן התבלו מזמן, כל פסיעה מסבה לו ייסורים לא קטנים. וכימה יש לו מהיהלום היקר שבפיו, אם הרגליים שלו סובלות כל רגע.

הוא נטל חתיכת עץ שהייתה זרוקה בצריף, הקיש על השן והצליח לחלץ מתוכה את היהלום היקר. אחר השתחל וירד מהדרגש, פנה אל אחד הקאפואים ולחש באוזניו, "אם אתה רוצה להתעשר הלילה, לקבל יהלום ששווה אלפי מארקים, כל מה שאני זקוק לו הוא זוג נעליים, תביא לי נעליים והיהלום שלך".

הקאפו הנהן בראשו ויצא מן הצריף. כעבור שעה קלה חרקה הדלת, "איפה גלייכר" נשמעה צעקה ברחבי הצריף. הוא ירד ממרומי הדרגש והדיבור

שום מכתב לא צורף להבילה, אך הוא הבין שיוסקה נשאר בחיים והצליח לאתר אותו. לא עברו כמה ימים והטלפון צלצל בביתו. "מדבר יוסקה" נשמע קול ממרחקים, "יוסקה אתה חי" שאג גלייכר, "איפה אתה". - "אני גר בארץ ישראל" השיב יוסקה חנוקות.

ימים ספורים לאחר מכן נפגשו שני היהודים שחייהם נקשרו זה בזה, המציל והניצול, יוסקה ומר גלייכר, בביתו של מר גלייכר באמריקה, פגישה רוויית בכי ודמעות.

בשלהי הפגישה הזמין גלייכר את יוסקה לגשת עמו לוויטרנה המפוארת שקישטה את הסלון הרחב. במרכז הארון, בין שורות של חיילי שחמט עשויים שנהב ופלטינה, גביעי כסף וחנוכיות, על מגש מעוטר, ניצבו להן, דוממות, שתי נעליים קרועות, חרטומיהן פעורים כלוע של דג, שרוכיהן פרומים ואכולים.

ואז שלף גלייכר את המגפיים והושיט אותם ליוסקה, "קח אותן, הן שלך" רעד קולו, "אני נשאר עם הנעליים הקרועות שלי, הנעליים שהלכו איתי כל השואה, במקום המגפיים".

שנים רבות חלפו מאז, באחד מבתי החיים היהודים בארצות הברית, בין אבני מצבות אדמדמות

החיים היחיד שלך אתה הולך לתת למישהו אחר, שאתה בכלל לא מכיר?".

הוא ניגש אל יוסקה והחל לחבוש - לנעול לרגליו הפצועות את המגפיים הרוכות, המחוממות החדשות. "מה אתה עושה" הזדעק יוסקה, "זה שלך, אל תקריב את החיים שלך בגללי, תן לי את הנעלים הישנות שלך, זה מספיק טוב בשבילי, זה די והותר".

"לא יוסקה, תן לי לקיים את המצוה בשלימות" זלגו דמעות מעיניו של גלייכר.

גלייכר לבש שוב את הנעליים הישנות, הקרועות, וכך הוא הלך למחרת לעבודה, כך הוא המשיך ללכת עד סוף המלחמה, כשרגליו סובלות בכל רגע בנעלי עץ מציקות, עד הרגע בו נשמעה זעקת השחרור.

השואה הסתיימה, גלייכר עושה את דרכו לארצות הברית, שם מאירה לו ההצלחה את פניה, כישורי העסקים שלו מתגלים מחדש והוא הופך לאיל הון אמריקאי.

באחד הימים הוא מקבל בידואר רשום חבילה מארץ ישראל. הפתעה קלה אוזנת בו, למיטב ידיעתו אין לו קרובי משפחה בארץ ישראל. הוא פותח את האריזה וליבו מחסיר פעימה, הוא מכיר היטב את מגפי הפרווה הישנים, הקרועים למחצה, שנחים בתוכה. = המגפיים ההן, שהוא נתן ליוסקה במחנה, במתנה.

ממנו, כשהוא מצליח להתעלות על עצמו, לקלף קליפה מעצמו למען יהודי אחר, למען מטרה קדושה, לתת מעצמו, אזי מתגלה בתוכו האור היהודי, הנקודה האמיתית שלו, מצוה כזו הוא לא ישבח לעולם".

(אור לישרים מהמבשר תורני - הרב שמעון טיקוצקי, הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

השוטר שפינה את הדרך

סיפר הרב חיים זאיד שליט"א הוזמנתי לבר מצווה של ילד נפלא, בן להורים שעושים הכול להצלחתו. מסיבת בר המצווה הייתה בחיפה במניין מצומצם מאוד, בדיוק עשרה, בגלל המצב של המגיפה.

כשהגעתי למקום התפעלתי מאוד ממסירות הנפש של ההורים – עושים בר מצווה מצומצמת והעיקר מזמינים רב מבני ברק לחיפה רק בשביל לשמח את בורא העולם, לשמוע דברי אמונה ומוסר ביום קדוש זה. אשריהם.

והנה הם ביקשו ממני להגיע בשעה 21:30 יצאתי מבני ברק בשעה 20:00 והייתי בטוח בסייעתא דשמיא ששעה וחצי מספיקה כדי להגיע לחיפה, אך בדרך לפתע מחסום משטרתי וטור ארוך של מכוניות עקב תאונה קשה.

אנה אני בא? נשאתי ידי לבורא עולם ואמרת: "ראה את מסירות הנפש של ההורים, עשה למען תפילותיהם ודמעותיהם".

ולבנות הטובלות בדשא ירוק, צעדה באחד הבקרים שיירת יהודים נושאת את ארונו של ר' דב ברנרד גלייכר הזקן שהשיב את נשמתו ליוצרה בגיל שיבה, מותיר אחריו משפחה לתפארת.

רגע לפני שנסתם הגולל, נשמעה לפתע בקשה יוצאת דופן.

קופסה קטנה נפתחה, מתוכה נשלפו זוג נעליים ישנות וקרועות. "הנפטר ביקש בצוואתו" הסבירו בני המשפחה לאנשי החברה קדישא, "שהוא רוצה להיטמן עם הנעליים האלו לצדו, הוא אמר שכשהוא יעלה לשמים, רצונו שהם יהיו לצידו". והבקשה, כמובן, מולאה.

מקור: המשפיע הגה"ח רבי שבתאי סלביצקי שליט"א מאנטוורפן ששמע מיהודי שהכיר בעצמו את בעל המעשה, מתוך 'התועדות' שפורסמה בגיליון הנפלא 'כי קרוב'.

"אותו יהודי (בר גלייכר) בוודאי קיים עוד הרבה מצוות בכספו ובעושרו" מטעים הרב סלביצקי שליט"א, מה היה מיוחד במצוה זו שהוא ביקש להיטמן עמה לאחר מאה ועשרים?

"התשובה היא שיהודי יכול לעשות הרבה מצוות ומעשים טובים, אבל כשהוא עושה משהו יותר גדול

מעוניין ללמוד בקולג' עליו למצוא לעצמו עבודה שתממן לו את הלימודים.

הבחור הבין שאין לו ברירה ומצא עבודה בתור מלצר במסעדת יוקרה. הבחור עבד ביושר ונתן את כל כולו. הוא שירת את הלקוחות נאמנה ומנהל המסעדה שמח בעבודתו. הבחור שם לב שמידי ערב נשאר על השולחנות מזון בכמויות אדירות, ואיש לא נגע באותו מזון. בכל סוף יום, מנהל המסעדה זורק לפח כמויות של מזון משובח שיכול להאכיל הרבה מאוד אנשים. הבחור ניגש למנהל ושאל: "מדוע אתה זורק לפח כל כך הרבה מזון משובח? ישנם הרבה אנשים שמתגוררים ברחוב ואין להם אוכל הם, והמזון שאתה זורק יכול להיות להם לעזר". מנהל המסעדה הביט בבחור ואמר: "תקשיב, בחור צעיר. אני איש עסקים. מה שמעניין אותי זה כסף, והרבה מאוד כסף. שום דבר אחר לא מעניין אותי, רק כסף. אם אתה רוצה לאסוף את כל המזון לאחר סיום המשמרת – זאת בחירה שלך. אין לי בעיה עם זה. תעשה עם האוכל שנשאר ככל העולה על רוחך, רק שהמסעדה תהיה נקייה והמזון המושמש לא יישאר במטבח".

הבחור שמח מדברי מנהלו, ואכן בכל סוף משמרת, במקום ללכת לביתו, הוא היה אוסף את כל האוכל שנשאר, ובמקום לזרוק לפח הוא היה הולך ברחובות העיר ומחלק מזון משובח לאנשים המתגוררים ברחוב. חסרי הבית שמחו בבחור, והוא שמח שהוא מעניק להם שמחה בחיים.

לא ייאמן, שומע תפילה: שוטר מוסווה ברכב לידי פונה אליו ואומר לי: "סע אחריי. אתה רב, בטח אתה ממהר..."

נסעתי אחריו והוא פתח את כל הדרך, והגעתי בזמן לקדש שם ה'. זכות תפילותיהם במסירות נפש למען הילדים עמדה להם לניסים גלויים. (משכן שילה דברים תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זריבי מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

בזכות החסד גילה את יהדותו

בתום מלחמת העולם השנייה פסקה מכונת ההשמדה הגרמנית מלפעול. חלפו עוד חודשים אחדים עד שהעולם עיכל את גודל הזוועה.

נערה יהודייה שהצליחה לשרוד מהתופת עברה להתגורר בארצות הברית. אותה נערה החליטה שהיא אינה מוכנה ליזכר שהיא יהודייה והיא אינה רוצה שיאמרו לה שהיא יהודייה ויש לה שורשים יהודים. היא החליטה שהיא מוחקת את כל הזכרונות מהתקופה שבה גדלה בתור ילדה יהודייה והבטיחה לעצמה שהיא תקים בית בארצות הברית ולא יהיה בו שום זכר ליהדות.

כעבור כמה שנים אותה נערה נישאה לאמריקאי גוי. הם גרו בדירה נחמדה ונולד להם ילד. אותו ילד גדל כגוי גמור שההווי האמריקאי שולט בחייו. כשהילד גדל והגיע זמנו להתקבל לקולג', הוא ביקש מהוריו שישלמו את שכר הלימודים הגבוה. אימו השיבה לו שמצבם הכספי אינו מזהיר, ואם הוא

גופי ברעלים, עד שלא נשאר מהגוף כמעט כלום. משקלי ירד פלאים, שכבתי כל היום במיטה, מנוון ומכווץ. ללמוד לא יכולתי מלבד קביעות של לימוד עם חברותא במשך חצי שעה ביום בעניני שביעית, כפי שהודה לי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ולא התפללתי אלא במיטה במצב של שכיבה.

הגיעו ימי החנוכה, בזמן הדלקת נרות קמתי בקושי רב כדי לקיים את מצות היום, וב"ה עשיתי זאת בשמחה ושרנו שירים מתוך התרוממות הרוח.

באחד מימי החנוכה קיבלתי שני דברים שהיו בבחינת "שטר ושוברו בצידו". האחד, היתה בשורה לא נעימה; רופא המשפחה התקשר ו"בישר" לי שעלי ליצור קשר עם רופאי בית החולים, מכיון שכמות ההמוגלובין שבדם ירד ל-15.5! אולם אני הייתי שבע טיפולים, ולפי שעה דחיתי את הפנייה לבית החולים. הדבר השני שקיבלתי - שיעור מוקלט בעניני חנוכה, והוא היה ה"שובר" שבצד הידיעה הלא מרנינה אשר הודיע, לי כאמור, הרופא. "שובר" זה הביא לתפנית מפתיעה בס"ד במצבי הקשה, וכאן אני מגיע לעיקר סיפורי המרגש והמחזק.

בשיעור זה דובר אודות חשיבותה המיוחדת של מצוות הדלקת נר חנוכה וברכת כהנים, אשר אודות שתי מצוות אלו, אומר הרמב"ן בתחילת פרשת בהעלותך, שהן "המשך לעבודת בית המקדש". כאשר שמעתי את הדברים, חשבתי לעצמי: הרי כהן אני ואיך אוכל להחמיץ מצוה חשובה זו? לכשעצמי

באחד מהערבים עשה הבחור כמנהגו. הוא התקרב לאחד מחסרי הבית והעניק לו אוכל משובח. חסר הבית הסתכל על הבחור בזעם ואמר: "לך מכאן, אתה יהודי, ואני שונא יהודים. בגללכם נהרסה המדינה שלי, פולין. אני לא אקח אוכל מיהודי". הבחור המבולבל ענה לחסר הבית: "אינני יהודי". חסר הבית הביט בו בזעם ואמר: "בטח שאתה יהודי, רק יהודים יכולים לאסוף אוכל ולחלק לעניים. אני מכיר יהודים טוב מאוד מפולין. לך מכאן ואל תתקרב אליי".

הבחור המבולבל שב לביתו ושאל את אימו אם הוא יהודי. אימו התחילה לצחוק ושאלה מדוע הוא חושב שהוא יהודי, והבחור סיפר לה את קורותיו עם חסר הבית. אימו השיבה שפעם היא הייתה יהודייה, אבל מאז שהיא עברה לגור בארצות הברית היא כבר אינה יהודייה. הבחור החל לחקור את קורותיו והבין שהוא יהודי למהדרין. הוא עזב את ארצות הברית, עלה לארץ ישראל ונכנס ללימוד בשיבה, והיום הוא ראש כולל מצליח ובעל משפחה ענפה. (הובא במשכן שילה דברים תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

כוחה של ברכת כהנים

את הסיפור דלהלן שמענו מפי בעל המעשה, שהינו כהן, אברך בישיבת מיר בירושלים, בו הוא מתאר תיאור מדהים ומפתיע ביותר, על התועלת העצומה שהיתה לו מהדברים מדברי הרמב"ן הנ"ל וכה היו דבריו: חליתי במחלה הידועה רח"ל. עברתי שני מחזורי טיפולים קשים ביותר, אשר בהם "הוצף"

הכנסת בשמחה ובסיפוק רב, ושבתני לביתי. וכאן חלה תפנית מדהימה, מאותו יום ואילך לא הפסדתי אף פעם ברכת כהנים. מיום ליום התחזקתי, הלכתי להתפלל במנין ומצבי הלך והשתפר. גם הבדיקה שאחרי ברכת כהנים, היתה טובה יותר. ובתוך זמן קצר ביותר (כשבועיים!) שבתני ללימודים תמידין כסדרן בישיבת מיר.

אין לי כל ספק בכך שהיתה זו תוצאה ישירה מקיום מצוות ברכת כהנים. אין לי אמנם השגות בענינים אלה, אולם הדגשת הלב המלווה אותי כל העת היא שהחלמתי מהמחלה והשיפור העקבי במצבי הגופני, לתדהמת הרופאים, היו בזכות המצוה היקרה הזו, [וגם בזכות קביעות תלמוד תורה בעניני שביעית, ומעבר לכל בזכות תפילות הרבים].

(הרב אליהו דיסקין שליט"א מוסף שבת קודש נשא תשפ"א הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

כוח הרצון נגד הטבע

סיפר הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א נכדי היקר הרב דוב בעריש הניג, שליח הרבי מליובאוויטש בצ'אנג דו סין, חגג בשבוע האחרון 'חלאקה' לבנו היקר כמור מנחם מענדל ני"ו. לרגל השמחה הגיע במיוחד הרב שמעון פרוינדליך השליח בכייגינג הגדולה להשתתף ביום חגם.

שעות לפני החגיגה סיפר לו נכדי אודות דבר פלא ותעלומה שיש בקניון הגלובלי הגדול במחוז, לא הרחק ממקום מגוריו. ניו סנצ'ורי גלובל סנטר' הכולל

חשבתי עוד, הרי איני יודע מה ילד יום, כי לא ראיתי את עצמי מסוגל לעמוד במחזור נוסף של טיפולים, אם אזדקק לכך, ומצוה הבאה לידך אל תחמיצנה.

לאור זה החלטתי שאני חייב לגדוד את עצמי לבית הכנסת, ולכרך ברכת כהנים. לתדהמת בני ביתי, קמתי למחרת ולבשתי את בגדי, ואט אט יצאתי מהבית והלכתי בזהירות ובאיטיות רבה.

אחרי מאמצים מרובים הגעתי לבית הכנסת הסמוך לביתי, ובהגיע זמן ברכת כהנים התקרבתני לעבר הדוכן. [יצוין שבשלב זה נעמדתי ליד רב בית הכנסת, והוא לא זיהה אותי, בגלל ממדי גופי שהשתנו עד לבלי הכר וצבע עורי ונשירת השיער ששינו את זהותי.] בפני עמדה עתה משימה קשה ביותר - לעלות שלוש מדרגות שהובילו לדוכן.

המאמץ היה נוראי. ליבי הלם בחזקה ופעימותיו הגיעו לקצב של מאתיים פעימות לדקה!! הרגשתי כאילו אני מטפס על הר גבוה ותלול, ולזה לא היה לי די דם וכח, לא האמנתי שזה יהיה כל-כך קשה. כאשר הצלחתי עד סוף "מודים" להעפיל אל מקום הברכה, הרגשתי כאילו אני עומד על סף גב גבוה שלוש קומות, ומה יקרה אם אפול ח"ו? הרי גם קרישת דם לא היתה לי, ואם כן מי יודע מה תהיינה התוצאות.

ואכן התברר שלא שיערתי בנפשי כלל מה תהיינה התוצאות. הברכה עברה ב"ה בשלום, מתוך התעלות מיוחדת במינה. מיד אח"כ יצאתי מבית

ספר זה הוא אחד הספרים הקדושים ביותר של עמנו וקשה לי מאוד לראות אותו כיצירת תצוגה ולא בשימוש".

המנהלת החרישה ושאלה: "ואם אתן לך אותו, מה תעשה איתו?", והוא ענה: "אלמד ממנו ואלמד גם לאחרים". ואז שאלה שוב: "הספר הזה הוא עבורך?" והרב פרוינדליך ענה: "לא אישי עבורי, זה לשימוש הקהילה היהודית בבייג'ינג".

היא שמעה את הדברים ונכנסה למשרדה להתייעצות טלפונית בת דקות ארוכות.

נכדי הרב הניג ורעהו הרב פרוינדליך יצאו מחנות המפעל וחיוכו בסבלנות לתשובה. ואז הם נזכרו באחת כי יום זה הוא "יום המסוגל" עבור הצלת ספרי קודש. לפני 510 שנה, בי"ד בסיון רע"א, נגאלו ספרי הקודש בקלן שעל אדמת גרמניה.

ומעשה שהיה באותו משומד ומומר, יוהנס פפרקורן שמו, שמסר למלכות כי הספרות היהודית פוגעת ומעליבה את הדת הנוצרית. הקיסר מקסימיליאן ציווה להשמיד את ספרי הקודש בקלן ובפרנקפורט. היהודים פנו בשתדלנות וביקשו מהמלך לשקול מחדש את העניין. הוא נענה והעמיד וועדה שתחקור את העניין בראשות הארכיבישוף של מיינץ.

בוועדה נכללו שניים מאויביה המובהקים של היהדות - הכומר יעקב הוכשטראטן והמומר ויקטור

חוף ים וכפר דייגים מלאכותיים ובעל שטח כולל של 1.7 מיליון מ"ר, הוא קניון שמושך אליהם תיירים רבים מכל העולם הבאים לראות מנפלאות הבריאה וממעשי הבורא יתברך.

בתוככי הקניון הענק יש בית מסחר ענק לתמרוקים - שלוחה של מותג צרפתי נודע. והנה דבר פלא, כחלק מתכנון מפעל היוקרה הקימו אדריכליו מיזם תצוגה גדול ומרשים, שבחזיתו, כמעמד לתמרוקים, יושב לו כרך בודד של שולחן ערוך למרנא רבי יוסף קארו, בגרסת עברית-צרפתית.

כמה פעמים ניסה בעבר נכדי לשדל את מנהלי המקום שיסירו את ספר הקודש מהתצוגה ויצילו אותו מחרפתו, אך נענה בשלילה. הם לא קשורים לעיצוב התצוגה ויש לדבר עם ראשי ההנהלה היושבים בצרפת.

הרב פרוינדליך ששמע על החיזיון ביקש לסור למקום ולנסות אף הוא את מזלו. בנימוס ובכבוד ביקש לרכוש את הספר תמורת מחיר יקר. הוא נענה באדיבות אך בנחרצות כי החנות כאן משמשת שלוחה של הרשת הצרפתית והמטה המרכזי בליאון עיצב את החנות ואין להם כל אפשרות לנגוע בעיצוב היוקרתי שעומד כך כבר למעלה מעשור.

לאחר דין ודברים קצר פנתה מנהלת הסניף לרב פרוינדליך ושאלה אותו לרצונו. הוא ענה בגאווה יהודית: "אני יהודי ורב הקהילה היהודית בבייג'ינג,

על פי הוראת הרב, הייתי עובד לצערי באופן חלקי ביותר בחול המועד. כל זה היה בחול המועד פסח, אבל ככל שעבר הזמן והגיע חול המועד סוכות החלטתי שאצמצם את עבודתי במחסן, לא עבר זמן יום אחרי אסרו חג הזמין אותי בעל הבית לשימוע לקראת פיטורים. ולתמיהתכם, בעל הבית שלי לצערינו הרב היה מפטר עובדים שומרי תורה ומצוות שלא היו הולכים לפי תקנון העבודה, כגון העבודה בעיצומו של חול המועד, ועוד כמה זמנים שההלכה לא מאירה פנים לעבוד באותם זמנים.

כמובן שבהתחלה היה קשה מאוד לקבל פיטורים, ועוד כיום לאחר חול המועד והכל בגלל זה שנעדרתי מהעבודה על שמירת קדושת המועד. אמנם המשכתי באמונה האמתית בבורא עולם ושהוא יחיד שיודע מה הוא עושה בעולם, וכל מה שהוא עושה כמובן הכל זה טוב. גם אם לפעמים זה נראה רע בלמעשה זה רק טוב.

אך התייצבו וראו את הנס.

כידוע אדם שמפטר מעבודתו מקבל פיצויים על שנות עבודתו. וגם אני אותו הדבר קבלתי עבור הפיצויים 24.000 שקלים, ולאחר מכן גם חתמתי אבטלה לחצי שנה תוך כדי ניצול מלא של ימי האבטלה. חודש לפני הפיטורים נעשיתי שלושים, אם היה מפטר אותי חודשיים לפני כן דמי האבלה היה רק שלוש חודשים. משום שבגיל שלושים ימי האבטלה המגיעים הם חצי שנה. וכמובן בהשגחה

פון קארבן. כנגדם הוצב המלומד המפורסם יוהן רויכלין.

רויכלין טען כי רוב ספרי הפרשנים היהודיים על המקרא יש בהם תועלת גם לנצרות. וגם אם התלמוד מכיל ביטויים הפוגעים בנצרות, אין לבער אותו, כי זו יצירה רוחנית ואת המלחמה בה יש לערוך בכלים רוחניים ולא באלימות. דעתו של רויכלין התקבלה, הצו בוטל וליהודים היתה אורה.

עודם עומדים ובפיהם תפילה להשבת הספר היהודי אל עמו ומקורו, נקראו השניים אל משרדי המפעל. מנהלת המקום הגישה להם את הספר היקר והנקדש שהיה שבוי בביזיון ונתון למרמס כה הרבה שנים, באומרה: "זו מתנה לקהילה היהודית".

הספר שנכתב בקדושה בעיר הקודש צפת, תורגם והודפס בצרפת, נשלח לתערוכה בצ'אנג דו, נכנס לארון הספרים היהודי בבית הכנסת בבייג'ינג, ושוב ספרים לגבולם. (בקהילה כ"ג סיון תשפ"א הרב פנחס זרכיב מכון למעשה לתנובות ולהומר נוסף p0583271323@gmail.com)

אין אדם שזומע לי ומפסיד

עבדתי ארבע וחצי שנים במחסן בעיר אשדוד. בעל הבית הינו אדם שלא זכה לשמור תורה ומצוות, ואף חייב לעבוד בחול המועד. בתור אדם שומר מצוות הדבר הפריע לי ביותר. כמובן פניתי נפשי בשאלתי למורי ורבי ובררתי איתו את ההלכה שבדבר.

גדלתי באווירה שלומדי התורה הם ממשיכים את דרך אבותינו, אוכלי המן, יום יום אתה תקבל מה שאתה צריך, ואת האמת אני מרגיש זאת כבר 16 שנה, אבל השבוע - זה כבר שבר שיאים! מה יש? הבן שלי בן ה-7 לפני שנה וחצי שבר חצי שן במהלך משחק.

כמובן שלא שייך להישאר עם פה שבו אתה מחויך ומיד בולטת לעין שן חצויה...
השלמת שן בקופת החולים עולה משהו כמו 650 ש"ח, ואח"כ כנראה שהביטוח ישתתף במשהו.

בינתיים התחלנו תהליך של טיפולי שיניים אחרים, סתימות וכדו', כשאת השלמת השן השארנו לסוף... המזכירה והרופא התורו בי "אם אתה לא מגיע עם כסף מזומן - אתה לא נכנס לטיפול!"

יש לציין שהתכנון להשלמת השן היה למעלה מחצי שנה.

והנה מגיע היום, ועלי בארנק (לא במתכוון) יש רק 250 ש"ח. למינוס אני לא נכנס אמרתי לעצמי, אבל מה עושים?

הרמתי עיניים לשמים ואמרתי "אבא, אני נוסע ואתה תדאג להשלים לבן את השן..."

אנחנו מגיעים "צהריים טובים אדוני, מה אפשר לעזור?" ואני בכטחון שאבא כבר עזר, הוא עוזר והוא יעזור.

פרטית פוטרתי לאחר שזכאותי לימי אבטלה עלו לשישה חודשים.

וההשגחה פרטית השנייה, הוא שלאחר פחות מחצי שנה העסק פשט רגל, למרות היותו וותיק כעשרים וחמש שנה בשוק, והעובדים שעבדו בחול המועד והמשיכו לעבוד שם לא קיבלו במשך חצי שנה ויותר שלושה משכורות אחרונות.

בוודאי שאת עשרות אלפי שקלים מהפיצויים שקבלתי לא זכו כלל עובדי המחסן שעבדו ב' מסירות נפש' בימי חול המועד, וכלול בזה גם המשכורת על ימי חול המועד שעבדו במקום.

לסיומם של דברים, החברה התגלגלה לבתי משפט, כמו כל תהליך מסובך של פשיטת רגל.

כאן ראיתי בחוש שהשומע למצוות ה' רואה רק ברכה בעסקיו. ויתברר לי עוד יותר שלא רק רואה ברכה בעסקיו אלא אחרים שעושים נגד רצונותיו של הבורא יתברך מפסידים ברמה גדולה ביותר.

בברכה רבה יצחק ש. ה, מדרום הארץ", כך מסתיים לו הסיפור המרתק והמרגש כאחד (אור השבת בהעלותך תשפ"א הרב פנחס זרבי מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

אוכלי המן תשפ"א

"אבא, אני נוסע ואתה תדאג להשלים לבן את השן"...

סיפר לי אברך חשוב, בוא וקבל סיפור לעלון שלך. נו, נשמע מה בפיך - בכבוד!

"באנו להשלמת השנן"

ישבתי שם ליד יהודי מבוגר כבן תשעים", סיפר ר' שמעון, "וברגע סיום הש"ס, כאשר פרצה השמחה והמשתתפים פיזו ורקדו בכל עוז לשמחתה של תורה, הצעתי לאותו יהודי לרקוד יחד אתי. הוא נענה להזמנתי ואמר לי: "בשמחה זו אני מספר אחת.... ואני מספר שתיים, עניתי לו בהלצה, ומיד שאלתי אותו: בשמחה שרבות יהודים משתתפים בה, מדוע הנך חושב שאתה מספר אחת...?"

תקתוק קל במחשב, והתגובה - "אתם... יש לך מזל גדול! אתה הראשון בארץ שזוכה ליהנות מההטבה הזאת!"

הטבה? על מה את מדברת?? "כן, אתמול היו פה הורים ששילמו 650 ש"ח על הטיפול, אבל מהיום בבוקר הודיעו במשרדים על הנחה!"

ליישוב ואספר לך את סיפור חייו!, אמר לי היהודי המבוגר, נולדתי ב'לובלין וגדלתי על ברכי רב העיר הגאון רבי מאיר שפירא וצ"ל. פעם בהיותי ילד, בשמחת תורה נשא אותי המהר"ם על כפיו ואמר לי: 'אתה תגמור את הש"ס.... לימים פרצה מלחמת העולם השנייה והנאצים ימ"ש העבירו אותי שבעה מדורי גיהנום, באחד מהם הושלכתי יחד עם עוד ארבעה נערים לבור עמוק כדי להרגנו... בצר לי זעקתי: הלוא המהרי"ם שפירא אמר לי שאני יגמור את הש"ס, אני חייב להישאר בחיים! כל הילדים נהרגו ואני נשארתי בחיים.

חשבתי לעצמי כמה כבר הנחה יעשו, כמה יורידו מ-650? גג גג 450, 400, נו... אוקי, אמרתי אז כמה צריך לשלם?

ואז היא מודיעה "26 ש"ח... כמה? היא חוזרת, ואני ממלמל 'ישתבח שמו, השגחה פרטית... כן, אתם קוראים לזה ככה, אכילת המן ב-Live... אני אומר לבן. 26 ש"ח מ-650? זה גם הגימטריא של שם ה'... הקב"ה אומר בני, אתה תאמין בי שקודם הגעתך אני מכניס להם בראש על הנחות, ואתה תבוא ותיהנה מן הסעודה... אוכלי המן תשפ"א... (נר אהרון חוקת תשפ"א הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

00583271323@gmail.com)

ההבטחה שהתגשמה - והחלום שהזכיר

הלוא המהר"ם שפירא אמר לי שאני יגמור את הש"ס, אני חייב להישאר בחיים! כל הילדים נהרגו ואני נשארתי בחיים.

ר' שמעון אליקון, יהודי ממקסיקו, סיפר לרבי אברהם יצחק מיישקובסקי שליט"א על אירוע נדיר אותו חווה בעת שהשתתף פעם יחד עם משלחת מכובדת ממקסיקו בסיום הש"ס בארצות הברית."

"עברה תקופה, צבא ארה"ב שחרר אותנו ועברתי לגור בארצות הברית. המציאות החדשה וגשמיותה של אמריקה השכיחו ממני את אט את עברי. נישאתי אמנם לאשה יהודיה, אך חייתי כאמריקאי חילוני לכל דבר. נולדו לי ילדים, והם הלכו בדרכי ומוצאם היהודי כלל לא בא לידי ביטוי..."

התופעה. הרה"ג רבי דוד ויסנשטרן שליט"א - שכן בבנין - עבר ביניהם והתחנן להרגיע: "כולנו סובלים ביחד מהקורונה, אבל אנחנו - בניגוד לכם - סובלים מעוד משהו: חוסר האפשרות להתפלל בבית כנסת. מנין-חצרות זו הדרך היחידה שלנו להתפלל במנין, ואני מצפה מכם להזדהות נוכח המצב. הרי בתפילות אנחנו מכוונים גם עליכם, שכנים יקרים, אני מתחנן, הושיטו כתף תחת האלונקה! הסירו את ההתנגדות!" רבים מהשכנים אכן השתכנעו, אך מיעוטם המשיך להתנגד. בקול. משחלפו הימים והמנין המשיך, עודבו בענין גורמים משפטיים אך החוק עמד לימין המתפללים. אותו חוק שאסר להתפלל בבית כנסת, התיד להתפלל בחצר. ושוב פנה הרב ויסנשטרן למתנגדים, והפעם בשפה שלהם: "אנא אבירי-חוק יקרים! אל תפריעו לנו להתפלל כאן. הבה נקבל את הכרעת החוק". המנין הלך והתחזק והגיע לכדי 100-70 איש, שחולקו לקפסולות, המתנגדים הזמינו את העירייה ואת המשטרה, ואת כל מי שרק עלה בדעתם שיעמוד לימנים, אך ללא הועיל. התפילות התנהלו בהתאם לכללים וההוראות, ללא כחל ושרק.

במקביל התפללו במנין להצלחת תושבי הבנין, וגם נערך בקביעות 'מי שברך' מיוחד לטובת כלל השכנים אשר התפילות מתקיימות בשטח שלהם. בהזדמנויות מיוחדות חולקו שוקולדים לשכנים, ונעשו עוד פעולות של ריצי והסרת ההתנגדות.

"עד שחל המפנה הגדול בחיי. לילה אחד נגלה אלי בחלומי מורי ורבי לשעבר המהר"ם שפירא מלובלין זי"ע, ואמר לי:

אתה הרי חי בזכותי...! טענת שאמרת לי לגמור את הש"ס... על מנת כן ניתנו לך חיידך במתנה... חזור לחיות כיהודי כשר, החל ללמוד את הש"ס ותסיימו.... "כשהתעוררתי לא נתן לי החלום מנוח, נזכרתי בעברי המפואר, בעיירתי ובמשפחתי. בנס הגדול כשניצלתי מן הבור ובהבטחתי לסיים את השי"ס... הבנתי כי מעתה עלי לשנות את אורח חיי ולמלאות את תפקידי. קראתי לכל בני משפחתי, סיפרתי להם את דבר החלום, וכולנו יחד חזרנו בתשובה שלמה....

התחלתי מיד ללמוד את הש"ס כהבטחתי וכברכת רבי מאיר שפירא מלובלין, והנה אני זוכה כעת לסיים את הש"ס... עתה מבין אתה מדוע אני מספר אחת בשמחה הזו...?'

(חזון עובדה פנחס תשפ"א הרב פנחס זרכיב מכון למעשה לתנובות ולחומר נוסף pp0583271323@gmail.com)

מי מחזיק את מי

מסופר על בניין מגורים סטנדרטי ברחוב עזרא 3 בעיר רחובות, עיר שרובה חילונית. המבנה רחב ממדים, והשטחים הפתוחים שלו מתאימים באופן הכי אידיאלי ל...מנין חצרות.

מיד עם התארגנות המנין, בימי הבראשית של הקורונה, הביעו שכנים מורת רוח ניכרת נוכח

למרות זאת מופיעה אחת המתנגדות הראשיות לביקור בבית משפחת ויסנשטרן. - מה עכשיו? הלא כבר סגרנו את המנין! הציוד קופל והכל חזר לקדמותו!

"עצוב לנו". פותחת השכנה המבוגרת ואומרת. "אתה זוכר שאמרת לאשתו של ג. (מהמתנגדות הראשיות) שהמנין שומר עלינו? היום, בזמן שאתם נהגתם לומד את - איך אתה קורא לזה - 'מי שברך', בעלה של ג. מת! אני מפחדת. גם אני הייתי מהמתנגדות - מה עלי לעשות?"

הרב ויסנשטרן נכנס להלם רגעי, אך תיכף התעשת: "אני לא צדיק ולא מקובל. אינני בקי בדרכי ההשגחה העליונה - אבל סיפור אני יכול לספר לך!" ואז סיפר לה את הסיפור הנודע הבא - שכאן יצוטט בלשון המספר, מרן הגאון רבי זלמן סורוצקין זצוק"ל: "ודכידנא ששמעתי מפי מו"ח הגאון האמיתי ר' אליעזר גארדאן זצ"ל, אב"ד ור"מ דטעלז, שבהיותו בימי נעוריו סמוך על שולחן חותנו הרב הגאון הצדיק רבי אברהם יצחק נאוויאזר זצ"ל, וכבר נולדו למו"ח בנים ובנות, ומצבו של הרב רא"י נאוויאזר היה בימים ההם דחוק. ולכן כאשר הביאו לחתנו הגרא"ג כתב רבנות מ'אלקעסט' פרוור קאוונע, והצדיק דא"י נאוויאזר לא רצה שיקבל את הרבנות כי לא רצה להיפרד ממנו, גערה בו אשתו הרבנית ואמרה אל אישה הראי"נ: עד מתי נחזיקו בביתנו הלא קשה מזונותינו כקריעת ים סוף".

המנין אכלם לתוכו את כל מי שחפצה נפשו בתפילה רצינית מחד גיסא - ועם "געשמאק" מאידך. כך זה נמשך במשך כל שנת הקורונה, כאשר עם הזמן מתגבשים המתפללים ודנים ברעיון להקים מבנה קבע למנין המיוחד. וכי רק כשיש קורונה צריך להתפלל באופן כזה מיוחד?

לקראת חג הפסח תשפ"א נחתו שלושה שכנים לביקור-פתע אצל משפחת ויסנשטרן. בעל-הבית עשה עצמו כלא-מבין לכבוד מה הביקור, הזמין אותם פנימה בכבוד והגיש בפניהם כיבוד וחיוכים.

אך כל זה לא מוסס את ההתנגדות. "זהו. נמאס לנו. כבר פתחו את בתי הכנסת בכל הארץ, המושק חוזר לסדרו, ועל המנין להתבטל!" אלא שהמארח הסביר להם: בתי הכנסת נפתחו בתפוסה חלקית, ואנחנו חולקים כבוד למבוגרים ומאפשרים להם את הכבוד למלא את בתי הכנסת. (להזכירם: הסיפור מתרחש ברחובות לא בני-ברק). כפי הנראה בקרוב יפתחו בתי הכנסת לדווחה, ואז נוכל לחזור לשם בשמחה. בינתיים עוד טיפה סבלנות. אנחנו מתפללים במנין לא רק על עצמנו, אלא גם עליכם, אז בבקשה עוד טיפה סבלנות!"

חלפו עוד שבועיים, ובשב"ק פרשת שמיני - כ"ח ניסן תשפ"א, הוכרז במנין שהחל משבת הבאה חוזרים כולם לבתי הכנסת, מנין החצרות מבוטל.

ואכן, בשבת שאחריה - פרשת תזריע מצורע' - לא התקיים המנין!

ומזכירים אותו ליד ספר-התורה מידי שבת!.. אבל ברגע שהסתיימה הזכות הזו - קרה מה שקרה" - - למעשה:

במוצאי-שבת מקבל הרב דיסנשטרן טלפון. על הקו האלמנה הטריה ג. ובפיה שתי בקשות:

האחת, שהרב ויסנשטרן ישתתף בהלוויה של בעלה המנוח, אשר הולכת להתקיים לפי כל מנהגי ישראל סבא [מדובר ב"אתאיסטים" מוחלטים!].

והשניה: 'האם אפשר להמשיך ולקיים את מניין התפילות בבניין כמושך כל שנת האבל?' (מוסף שבת קודש נשא תשפ"א הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

הצילו את בית המדרש וניצלו חייהם

בחיפה יש בית מדרש דחסידי ביאלא השוכן במבנה שהיה שייך למפא"י עד ללפני שנתיים. לפני שנתיים נודע למתפללים כי הבעלים רוצים למכור את המקום לצרכי חולין, ח"ו. שני אברכים מתוך הקהל לקחו את הדבר לתשומת ליבם, והתאמצו, ערכו התרמות וכו', עד שקנו הם את המקום בסכום גבוה, לטובת ביהמ"ד הקיים. המקום רשום על שמם. האברכים הם הרב י. פ. והרב ש. ו.

האברכים הנ"ל עמדו מידי חודש בחודשו מול משימה רצינית וקשה, של ארגון הכספים לתשלום החודשי, כאשר אמנם חלק מהאנשים תרמו בהו"ק, אך הרבה לא, וכו' וכו'.

"ויען ויאמר: הוי רעייתי, מי יודע מי מחזיק את מי אנחנו אותו באכילה ושתיה - או הוא אותו בתורתך!"

"את הדברים האלה שנה כאשר הביאו להגרא"ג כתב רבנות מאיישישאק. ורק כאשר נפתח העיר סלאבאדקא, ונכבדיה נתנו את עיניהם בחתנו להושיבו על הכיסא לא יכל עוד הצפינו, והוכרח לשמוע בקול אשתו ולתת לו לצאת מביתו. אבל אז קרה מקרה זר: כי ביום הנועד ליציאת חתנו הגאון מביתו, בא הרב הגאון הצדיק רבי אברהם יצחק זצ"ל נאוריאר מבית המדרש עם הטלית ותפילין תחת זרועו, וכאשר דרכן דגלין על מפתח הבית נפל מלוא קומתו ומת!..."

"ואשתו הרבנית, אשר גם היא הייתה צדקת, הספידה אותו ואמרה: 'הוי אנוכי הרגתיך, הלווא אמרת לי "מי יודע מי מחזיק את מי" - עתה גם אני רואה שהוא החזיק אותנו ובזכות תודתו חיינו!"

השכנה שמעה לראשונה בחייה את הסיפור, והרב ויסנשטרן לא היה צריך להמחיש את האקטואליות שלו... מה שכן, הוא מיהר להרגיע: "נכון שאת צריכה לתקן את המעשה - אך פחד זה לא התיקון הנכון. לגבי מד ג. עליו השלום אנחנו לא יודעים חשבונות שמים, אך בהחלט ייתכן שכבר לפני שנה נגזרה עליו מיתה, אלא שאז באו מלאכי השרת וטענו: יש לו זכות! מתפללים בשטח שלו

חוקים וקרים, לפנים, כל זאת למרות חגורת ההצלה שעטה.

את הצלת חייו משם זוקף לזכות החזקת ביהמ"ד.

זה סיפורו של הרב י. ב.

ואילו חבירו הרב ש. ו. מספר:

בל"ג בעומר הייתי בהדלקת תו"א. לפתע גל אנושי אדיר סחף אותי לכיוון היציאה, לשביל הקטלני. לא היתה אפשרות להתנגד. בכניסה לשביל עומד הר' מוטי רושצקי שמחלק ח"י רוטל מויץ ענבים, התנגשנו בו, נשבר בקבוקים. אולי זו הסיבה שהשביל היה מחליק, כמו שמתארים. הגעתי עד למטה למטה, למדרגה השלישית. יש תיעוד בו רואים אותו עומד שם. היה פחד אימים, בלגאן זוועתי, צרחות מכל הכיוונים. אימת מוות. פתאום הגיע לשם שוטר, הגיע להסיר איזה פח שהיה שם. שלחתי שתי ידיים למעלה, החזקתי בידו, ופשוט נתליתי עליו, משכתי את עצמי למעלה, הוא צועק עלי, "אתה מוציא לי את היד". לא ראיתי בעיניים. נתליתי עליו, עד שהגעתי למדרגה הראשונה, היכן שהיה המחסום, דילגתי עליו והתחלתי לרוץ, בלי להסתכל אחורה. רק כשהגעתי הביתה באזור השעה שלוש, והודעתי לב"ב שקבלו אותי מחדש, פרצתי בבכי, וחזרתי לעצמי.

לפני חודשיים הרגישו שזה מידי קשה, ניגש הרב י. פ. והרב ש. ו. לרבם, כ"ק האדמו"ר מביאלא שליט"א, ובקשו ממנו שמוסדות החסידות ירכשו מהם את המקום.

האדמו"ר מביאלא שליט"א ניסה לדחותו ברעיונות שונים, אך לא היה רעיון שיועיל להתמודדות מידי חודש.

עד שפונה אליו האדמו"ר מביאלא שליט"א ואומר לו, "אתם לא יודעים ממה אתם ניצלים! אולי יש עליכם איזו גזירה, איזו תאונה, ובזכות זה אתם ניצלים מזה?" אח"כ הוסיף, אולי אתם ניצלים מעוד משהו, (הרב י. ב. לא מספר מה).

הרב י. ב. מספר שיצא והתחיל לבכות, והחליט שאינו מוכר את השטיבל בשום פנים.

לאחר שבועיים שלוש פנה אליהם יהודי מחסידי ביאלא שבבעלותו עמותה הרשומה בכמה מנכסי החסידות, והציע להם שיקנה מהם את המקום, כיון ששמע שקשה להם. אמרו לו שבשלב זה לא מעוניינים.

לפני שבועיים ישיבת 'דרכי נועם' לבחורים נושרים הקיימת בחיפה, ובה עובד הרב י. ב. נסעה לטיול לגאורגיה. במהלכו ערכו שיט בנהר קר וסוער, ובאמצע התהפכה סירה על כל נוסעיה, ביניהם מיודענו. מתאר שהיתה זו סכנת חיים, היו שם זרמים

ונפסקה בשולחן ערוך על ידי מרן הבית יוסף. וכך הוא פוסק בסימן נ"א: "מזמור לתודה מצווה למשוך אותו בניגונה ולנגן". כלומר, את "מזמור לתודה" – מזמור ההודאה לה' יתברך שאנו אומרים מידי יום, צריך לשיר בניגון, מתוך הודאה מעומק הלב לה' יתברך. לפיכך, מה דעתכם כי מהיום ואילך נתחיל לשיר את "מזמור לתודה"? זה מזמור קצר, נצמיד לו ניגון מהיר ועליו שלא יעכב את התפילה, ונמצאנו נשכרים בקיום ההלכה בד בבד עם הודאה לבורא עולם בשמחה ובהתרגשות?".

המתפללים שמחו לשמוע את דבר ההלכה, ועוד יותר מכך שמחו להיות שותפים לקיומה. אכן, כך נאה וכך יאה בשעה שמודים לבורא עולם – לעשות זאת בניגון שמח, ולפיכך ששו על ההזדמנות להצטרף להודאה המשמחת... שירת ה"מזמור לתודה" היומיומית, מעולם לא הפכה לשיגרה. למרות שהחזן כבר סיגל לעצמו ניגון קבוע, ושירת ה"מזמור לתודה" עם הקהל כבר נחשבה לעובדה קיימת – עדיין היא מרגשת ומשמחת את המתפללים מידי בוקר מחדש... חלפו כמה שבועות, שהפכו לחודשים שהצטברו ליותר משנה.

החזן, הרב עזרא, החל לחוש כאבים לא מובנים. משככי כאבים נלקחו גם נלקחו, גם תורים אצל הרופא נקבעו, אך הסיבה לכאבים התכופים לא התבררה. לאחר תקופה, שלח רופא המשפחה את הרב עזרא לבדיקה אצל רופא מומחה, שהפנה אותו לבדיקות מקיפות. הרב עזרא ערך את הבדיקות,

אין לי ספק, הוא חותם, שזה בזכות דברי הרבי, על זכות החזקת ביהמ"ד. (הרב פנחס ורביב מכון למעשה לתעובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

כוחה של הודאה

בית הכנסת "שתילי זיתים" בבני ברק, הוא מבתי הכנסת הוותיקים והמוכרים בעיר. מתפללים רבים באים בשערי בית הכנסת מידי יום, כאשר רבים מהם נמנים על קבוצת הזריזים המקדימים למצוות ומתפללים עם שחר במניין ה"ותיקין" בשעת הנץ החמה. למתפללים אלה, סיפורנו לא יחדש דבר. הן הוא כבר התפרסם בקרבם בשעת מעשה, הם היו עדים לו ממש. אך עבורנו, סיפור זה יכול להוות תמרור מאיר עיניים.

במניין ה"ותיקין" בבית הכנסת, עובר לפני התיבה הרב עזרא מזרחי, הוא בעל המעשה. כבר יותר משני עשורים שהוא החזן הקבוע, בחורף כבקיץ, כשהנץ החמה חל בשעה מאוד מוקדמת כמו בימים שהנץ החמה בשעה יותר מאוחרת. באופן קבוע הוא ניצב לפני התיבה, מתחיל בשעה היעודה לתפילה, מכבד את ה' מגורו בתפילתו המשובחת.

התפילה – שעתה, נוסחה והחזן שלה – כה קבועים, עד שכל שינוי במתכונתם נחשב לחדשה מרעיעה. ולכן, כאשר ביום בהיר, החליט הרב עזרא לנהוג לומר בנעימה את "מזמור לתודה" הנאמר מידי יום בתפילת שחרית, שיתף את המתפללים ששמחו להיות שותפים להנהגה המרגשת: "גיליתי הלכה שאינה מפורסמת דיה, אך היא הלכה לכל דבר

וכחכח בגרונו, בורר את מילותיו בקפידה. "קח את זה בפרופורציות", ניסה שוב להרגיע, "יש היום טיפולים מאוד מתקדמים, אולי לוקח זמן, אבל בעזרת השם אפשר לצאת מזה... איך אומרים את זה בלי להזכיר את המילה המפורשת – המחלה הנוראה...". בחדר השתררה שתיקה רועמת. הרב עזרא נבהל קמעא, אך לא איבד עשתונות.

"החיים עד עכשיו היו דבש" הרהר "תודה בורא עולם על השנים הארוכות והבריאות שזכיתי להן עד עתה. בוודאי, כפי שנתת לי כל כך הרבה שנים טובות ומאושרות, לא יפלא מהשם דבר להעניק לי אורך ימים ושנות חיים נוספות...".

הוא יצא מהרופא בצעדים מדודים, אך בוטחים ומחוזקים. בפיו פיזם את הניגון המוכר של "מזמור לתודה"... חלפו שבועיים, שבועיים ויום, שבועיים ושלושה ימים. הרב עזרא מתכונן לבדיקה באמצעי ייחודי – מידי בוקר הוא מרנן ביתר התרגשות "מזמור לתודה", וגם במהלך היום הוא אינו פוסק מלחשוב על כל הטוב שגמל עמו ה' עד עתה, מתוך ביטחון וחיזוק שחסד ה' לא יעזבנו גם מעתה ואילך... ביום שלפני הבדיקה, באמצע התפילה, נייער בו ברק, ניצוץ של תקווה. "מזמור לתודה", הוא שורר בקול, כמנהגו מידי יום בשנים האחרונות. "גם ברגעים האלה אני מודה לך בורא עולם" הרהר "כי יש כל כך הרבה טוב שעשית איתי...".

ועדיין שום חשד לא התעורר בליבו. יש כאבים, עושים בדיקות, מקסימום מקבלים מרשם, לוקחים תרופה, וזהו... אלא שבמקרה זה, לא זו היתה התוצאה...

כשישב הרב עזרא לפני הרופא המומחה לאחר הגעת התוצאות, שום דבר לא יכול היה להכין אותו למה שהוא הולך לשמוע. "אני לא רוצה להדאיג אותך מדי" אמר הרופא כשהוא מקמץ במילים "אבל אתה צריך להיות כמעקב, כי משהו פה לא תקין. אני מציע שבעוד שלושה שבועות תערוך שוב סידרה של בדיקות וצילומים, ולפי התוצאות אז נדע אם החשש שלי מתבדה או מתאמת...". אי אפשר לומר שהמילים של הרופא לא הדאיגו את הרב עזרא. הרופא רמז היטב למה הוא מתכוון, למרות שניסה לקמץ במילים. ככל שנקפו הדקות והרופא מוסיף ומתבונן בבדיקות, החושך בעיניו הלך והתפשט... הוא הטיב את משקפיו, שב ובדק, בחן והתבונן, וכל אותה עת יושב מולו הרב עזרא, ליבו אמר לו שאינן מבשרות טובות... "אני לא יודע איך לומר לך" כחכח הרופא בגרונו שוב ושוב, "אתה יודע, אני כבר הרבה שנים רופא, ועדיין קשה לי להודיע לאנשים בשורות כאלה...".

ההקדמה הזו יצרה בו את התחושה שהוא יודע מה הרופא הולך לומר ועדיין הוא כסס את ציפורניו במתח... "תשמע" פתח הרופא בניסיון להרגיע, "זה עוד לא סופי, צריך לעשות מעקב בעוד שלושה שבועות...". עוד כמה דקות של שקט, ואז שב הרופא

אנא, למען אוכל לקדש שם שמים בהמשך הוודאה מעומק הלב לה' הטוב, וכני לעבור מחר את הבדיקה למישרין, ויתברר כי לא גידול ולא מחלה, לא דאגה ולא חולי, רק בריאות רווחה ושמחה!". הרב עזרא סיים את תפילתו המרגשת בכמה פרקי תהילים וגם שם, למרות שלא היתה זו שעת תפילה, שב ושורר בהתרגשות את "מזמור לתודה" ולא נחה דעתו עד שעמד ורקד סביב הציון בהוודאה מרגשת לבורא עולם. רק כשחש כי הוא רגוע יותר, סמוך ובטוח בחסד ה' ובישועתו, שם פעמיו חזרה לבני ברק.

הגיע יום המחר, הבדיקה נערכה במכון רפואי מתקדם ונבחר וההמתנה לתוצאות החלה. הרב עזרא ממתין במתח ובחרדה, אך גם בביטחון ובאמונה. הוא לא פוסק מלהתפלל, אך פיו אינו פוסק מלהודות... ואז הוא נקרא אל הרופא...

"תשמע, בכל הקריירה הרפואית שלי, לא היה מקרה כזה. זה מאוד מוזר, אין לי הסבר, אבל אלה הנתונים", אמר הרופא, והחווה בידיו על הצילומים: "ראה, זה הצילום מלפני שבועות. אתה רואה כאן וכאן גידול, ופה – מסביב – אלו גרורות. כך נראית המחלה, אלה פניה הלא נעימות בכלל..." הרופא נשם עמוקות והמשיך: "והנה, עכשיו בוא נביט בצילום מאתמול. אתה רואה כאן וכאן? אין לא גידול ולא זכר ממנו. גם הגרורות אינן, ואפילו בדיקות הדם תקינות... זה פשוט לא ייאמן!" קרא לפתע הרופא בקול רם, "איך זה יכול להיות שאתה אותו בן אדם? איך יתכן שגידול נעלם, שגרורות אובדות, שהגוף

באותו רגע, נצנץ בו רעיון, אותו קם וביצע מיד אחרי התפילה. הוא הודיע כי ייעדר מסדר יומו ומיהר לצאת לצפת, להשתטח על ציונו של מרן ה"בית יוסף" זי"ע, לחלות פני בורא עולם בציון הקדוש של מחבר השולחן ערוך וקובע ההלכה היהודית... מיד כשהגיע לצפת ועלה לציונו של ה"בית יוסף", נפרץ סכר דמעותיו. הוא הודה מעומק הלב בהתרגשות ובבכי על השנים היפות והטובות להן זכה, על המשפחה שזכה להקים, על החיים ועל הבריאות ועל הפרנסה ועל כל מה שיפה ותקין, ואולי הוא שיגרתי אבל באמת שהוא לא מובן מאליו... ואחר כך, שפך על הציון הקדוש את דאגתו מפני הבדיקה ביום המחר. בין הרי הגליל והנופים המשכרים עמד והתחנן על נפשו, על נפש ילדיו הזקוקים לאבא בריא, על בריאותו ועל הבדיקה מחר...

ואז, פרצה מפיו הזעקה: "מרן הבית יוסף! הלכות רבות קבעת ופסקת, ועם ישראל מקפיד לקיימן. אך הלכה אחת לא מפורסמת דיה, ההלכה כי יש לשיר ב"מזמור לתודה", הלכה אותה אימצתי בכל ליבי, וכבר כמה שנים שאני משורר מידי בוקר את "מזמור לתודה" בהתרגשות רבה...". הרי הגליל דממו סביבו, אף נפש חיה לא היתה בסביבה. העצים הנידו ענפיהם ברחמים, אך הוא לא הביט סביבו, כולו מרוכז בזעקה: "לא הסתכלתי מה יאמרו, גיליתי את ההלכה הזו, פעלתי על פיה וזכיתי עוד יהודים ממתפללי המניין שהצטרפו אלי, והחלו גם הם מודים לה' בשירה ובזמרה מידי בוקר, כפי שפסקת.

חלושים ומרוטים מיום עבודה מפרך, מהרעב שהציק להם כל הזמן, נאלצו כולם לבצע את הפקודה ומיד רצו כולם מבוהלים ומפחדים לכיוון שהורו להם זקיפי הגטו. כעבור שעה קלה הגיעו למקום שומם בו היו מכתשים רחבים ועמוקים שנוצרו מפצצות שנפלו שם בימי מלחמת העולם הראשונה. הגרמנים הורו להם להסתדר בשורות ולקפוץ מעברו האחד של הבור לעברו השני, מי שלא יצליח להגיע לצד השני ויפול לבור יירה ויומת בבור.

המשימה היתה כמעט בלתי אפשרית, האנשים המעונים ניסו לקפוץ לצידו השני של הבור, אך במצבם הגופני הירוד והלקוי נפלו רובם לתוך הבור ונורו. מעטים הצליחו לקפוץ מצידו האחד של המכתש לצידו השני.

סמוך לרבי עמד אדם שהתרחק זה מכבר מקיום תורה ומצוות, פניו היו אפורות וליבו מלא יאוש, הוא פנה אל הרבי ושאל "רבי, לשם מה עלינו להתאמץ, הרי ברור ואין לי ספק שנחטיא את הבור, בוא וניכנס ישר לתוכו פנימה ונחסוך את כל מאמץ הקפיצה..."

"חס וחלילה" השיב לו הרבי "אנחנו נעשה את ההשתדלות שלנו, ולעולם לא להתייאש, אם נגזר עלינו ח"ו להגיע מפה לעולם העליון נגיע, ואם בורא עולם חפץ בחיינו הרי שנצליח לקפוץ."

הרבה זמן לא היה להם, והגיע תורם. הם עמדו בקצה הבור, הרבי התפלל תפילה חרישית, האישי

שלך הזור להיות תקין ובריא כלא היה? גם אחרי טיפולים אנחנו לא מקווים בכלל לתוצאות כאלה, על אחת כמה וכמה בלי טיפול, ועם גידול שהיה נראה מתפשט ללא אבחנה..."

הרופא הוסיף עוד כמה משפטי התפעלות, עד ששם לב שרבי עזרא כבר לא שומע אותו... הוא פשוט היה שקוע בשירתו, בניגון האהוב והמוכר והיומיומי, "מזמור לתודה", מכל הלב, ברגש רב, כמעט יוצא בריקוד מחדרו של הרופא!...

התחביוני הובא כאור ישרים הרב פנחס זרביב מסין למעשה לתעובת

לחיובר ניסה ip0583271323@gmail.com

"לעולם לא להתייאש"

האדמו"ר מבלאז'וב איבד בשואה הנוראה את אשתו הרבנית, בתו וחתנתו, וגם את הנכדה בת השנתיים, אשר גרמני תפס אותה לעיניו ורוצץ את גולגלתה.

הרבי נלקח למחנות שם עבד עבודות פרך, בנוסף סבל מקור ומרעב, ייסורים נוראים ואיומים עברו עליו, ועם כל זה היה מועדד את עצמו ואת הסובבים אותו. "כל עוד האדם חי עליו לעשות הכל שיחיה ולא ימות ח"ו, לעולם לא להתייאש, אם ח"ו נגזר עליו למות יבוא בעל הנשמות ויטול את הנשמה בעצמו."

בעיצומו של לילה אחד חשוך וקר, נשמעה במערכת הכריזה של המחנה ההודעה הבאה "כל האסירים חייבים לצאת מן הצריפים החוצה, מי שיישאר בפנים וייתפס, וימת בירייה."

האמריקאים נמצאים קרוב, לא רחוק מכאן, אנסה להאט את קצב הנסיעה של הרכבת, אולי בינתיים יספיקו חיל השחרור האמריקאי להגיע ואז יהיו לכם החיים לשלל..."

הרכבת אכן האטה את מהירותה, אך למחרת שוב נקרא הרבי אל מפקד המחנה, כשהלה מודיעו על פקודה חדשה שהגיעה מברלין, בפקודה נאמר לא להמתין עם הרצח ההמוני עד שנגיע לשפת הנהר, אלא לעצור ליד היער הסמוך ושם להוציא להורג את כולם.

המפקד הגרמני חשב שכבר אין תקוה ליהודים שברכבת, עליו לקיים את הצו שקיבל ולהוציאו לפועל ללא דיחוי, אך הרבי אמר למפקד "תן לפחות ליהודים לצעוד רגלי מהרכבת ועד היער, וכך ירוויחו זמן ואולי אף יגאלו וינצלו ממוות..." המפקד הסכים, ונתן הוראה לחיילים להורות לכולם לצאת מהרכבת ולצעוד לעבר היער הסמוך. הרבי ביקש משלושה צעירים שימהרו לצעוד אל הכיוון שממנו אמורים על פי ההשערה החיילים האמריקאים להגיע.

למעשה החיילים האמריקאים כלל לא היו אמורים להגיע לאיזור ההוא, אולם ג'יפ אחד עם עשרה חיילים אמריקאים טעה בדרכו ונסע במסלול בו רצו של ושת הבחורים, הם הורו לנהג לעצור, אך החיילים שנשלחו למשימה מסויימת, לא רצו להתעכב וכמעט שהמשיכו בדרכם. למזלם היה בין החיילים רב צבאי ר' אברהם קאהן מפילדלפיה,

שעמד לידו התמלא לפתע עזו, הם קפצו ומצאו את עצמם בעברו השני של הבור, "חייהם ניצלו!".

חלפו שבועות, ובאוויר הורגש כי המלחמה מתקרבת לקיצה, הגרמנים ספגו אבדות קשות והחלו לסגת, בכ"ד ניסן התקרבו חיילי בנות הברית למחנה בו שהה הרבי, הקצינים הגרמנים שהיו ממונים על המחנה ריכזו את כל היהודים אל רכבת משא שעמדה לא הרחק משער המחנה, ומשם נסעו לכיוון לא ידוע, במשך שבוע ימים נסעו הפליטים האומללים שהיו כשלושת אלפים במספר, בתנאים איומים ונוראים כמעט ללא אוכל ומים לשתיה, ביום השישי למסע העינויים נעצרה הרכבת בתחנה בעירה שבגרמניה.

חייל אס אס נכנס לקרון ושאל בקול "מי כאן הרב"?

אף תשובה לא נשמעה, היהודים המעונים חששו שמא מתכננים להתעלל ברב לעיניהם, ושתקו. והנה נשמע קולו של הרבי וללא היסוס השיב "אני הרב". החייל הורה לו לבוא עימו והוא הביאו אל מפקד המחנה שישב בקרון הקטר. השחצנות והגאווה נעלמו מפניו, הוא סיפר לרבי שקיבל פקודה מברלין להוביל את הרכבת אל נהר מסוים, ושם להוציא להורג את כל היהודים שברכבת. "זוהי הוראה מגבוה!" הדגיש המפקד.

הוא השתנה מספר רגעים, ואחר הוסיף להפתעתו של הרבי "מאחר וחיל השחרור

המצעים היו היה מכבסם ביום ותולה אותם ליבוש עד הלילה, ורק אז הוא היה מניח עליהם את המצעים כי פשוט לא היה לו מצעים להחליף.

אבל למרות זאת הוא למד בצורה נפלאה ומסירות נפש של ממש.

עד ליום אחד שהופיע בישיבה יהודי שהדיף ריח רע, והיה מלא כינים וביקש דבר מאכל.

כל הבחורים השתדלו להתרחק ממנו מטעמים מובנים...

אבל היחיד שהתקרב אליו היה הבחור העני הנ"ל ששאלו מה הוא רוצה.

וכשענה שלו שהוא חפץ לאכול.

הוא ניגש לחברים ושאל מי מהבחורים יכול לתרום לו אוכל.

זה תרם לו וופלים וזה תרם לו עוגיות, וזה תרם לו תפוח עד שהוא סיים את המגבית למען אותו עני.

ולאחר שהוא האכיל במסירות את העני הזה. העני ביקש מי יכול לתת לו היכן לישון?

גם כאן כולם התרחקו ממנו כי לאחר שהוא יושן את צריך לזרוק את המצעים בפח, מלבד הבחור הנ"ל שנתן לו את מיטתו עם המצעים היחידים שהיו לו.

חברי החדר התנגדו לזה כי אי אפשר לישון עימו.

ובהשפעתו עצרו את רכבם כדי לשמוע מה בפיהם של שלושת הצעירים.

כשמעו את סיפורם המוזעזע של הבחורים, נסעו מיד אל המקום שנועד להיות גיא הריגה לאלפי איש.

החיילים הגרמנים כבר העמידו את היהודים בשורות שורות מול כיתת היורים, ורגע לפני שפתחו באש, הבחינו בחיילים האמריקאים שהגיעו למקום, ירדו מריכבם וכיוונו אליהם את רוביהם, מיד השליכו את נשקם והרימו את ידיהם לאות כניעה.

ברגע האחרון ובדקה האחרונה ניצלו אלפי יהודים ממוות לחיים. הוא אשר היה הרבי נוהג לומר לכל הסובבים אותו, אמור וחזור: "לעולם לא לאבד תקווה, ולא להתייאש, לאחוז

בחזוקה באמונה, על האדם להשתדל כפי יכולתו והקב"ה יעשה את שלו." (הרב יצחק ברבר שליט"א הובא בגליון כולנו יודעי שמך דברים תשפ"א ר"ב פתח דרכי מכון למעשה לתנוחת ולחומר ניסח ip0583271323@gmail.com)

דאג לעני לדירה ליום אחד וה' דאג לו ולזרעו לדירות
סיפר הרב גואל אלקריף שליט"א

מעשה היה בבחור שלמד עימו בישיבה והוא היה עני ואביון מעל כל בני הישיבה, עד כדי כך שלא היה אלא חליפה אחת.

וכן לא היה לו כסף לקנות מצעים והיה לו רק מצע אחת למיטה, כך שביום שהוא היה מכבס את

בעל הבית ענה לו שהמחיר שלה הוא 30,000 דולר.

האברך הנ"ל שהיה צדיק וישר דרך, אמר לו אתה יודע שהמחיר של דירה כזו הוא כפול לפחות 60000 דולר.

בעה"ב ענה לו שהוא יודע רק שהוא ירש אותה ואימו ציוותה עליו למכור לאברך בחצי מחיר.

וכך הוא קנה דירה שני חדרים בירמיהו. ונתן לו את ה-5000 דולר כמקדמה ולקח על עצמו הרבה הרבה חובות ומשכנתא ושילם לו את ה-30000 דולר.

ולאחר מכן היה שם שיקום שכונות, החליטו השכנים שכולם בונים ומרחיבים את הדירות בעוד שני חדרים, אך הוא סירב כי כבר היה שקוע בחובות עד צווארו.

באו השכנים ואמרו לו שאנו נבנה את לך את שלך, ואתה תשלם לנו בקצב שלך.

כך שיצא שהוא הרוויח דירה ארבעה חדרים במרכז ירושלים ובתשלומים סבירים.

ואח"כ הוא הלך ומכר את הדירה של הארבעה חדרים.

והלך לדור ברמות בדירת חמש חדרים.

ולאר מכן כשהוא היה צריך לחתן את ילדיו, הוא מכר את הדירה ברמות, וקנה דירה בפסגת זאב ועם ההפרש שנושאר לו הוא חיתן את ילדיו.

והוא הציע שהם ייקחו את המיטות שלהם למקום אחר ליום אחד עד שהוא יגמור לטפל בו.

הם העלו טענה נוספת שהם מפחדים שהוא יגנוב להם דברים מהחדר.

אך גם טענה זו לא הרתיעה אותו

והוא התחייב להישאר ער כל הלילה ופשוט לשמור עליו שלא יגנוב.

ואמר ועשה.

הביא שולחן וישב ולמד לידו.

ולמחרת אחר שאותו אורח הלך למקומו, הוא ניקה את המצעים מהריח הרע שדבק בהם עם אקונומיקה, וכן עם סבון כביסה עד שהוא הצליח לנקות את המצעים מהנזק שקרה לו אותו לילה. שהרי לא היה לו מצעים אחרים כי היה עני ואביון.

אבל אם נחשוב שה' לא השיב לאותו אחד על מסירות נפשו.

נראה שאחר שהוא התחתן וקיבל חמשת אלפים דולר משני הצדדים בכדי שהוא יוכל לקנות דירה שזה היה סכום זעום, דבר שהיה בלתי אפשרי ובפרט עם סכום זעום שכזה.

אבל כשה' רוצה גם מקצת יכול להיות דירה.

יום אחד הוא הלך ברחוב ירמיהו בירושלים וראה דירה למכירה ושאל מה המחיר שלה?

בזכות הנחת תפילין דרבינו תם זכה לנשיאת חן
 הגה"ק רבי משה גרינוואלד זצ"ל בעל הערוגות
 הבושים בשומו פניו לעיר הומנא להתעטף באיצטלא
 דרבנן, ולהתעטר בכתר רבנות העיר – אשר היא
 היתה הרבנות הראשונה שלו – כונן פעמיו דרך העיר
 פרעשבורג, להתפלל על קבר רבו הגדול הגה"ק בעל
 ה"כתב סופר" זצ"ל, ואותו היום יום חמישי בשבת
 היה.

למחרת בבוקר יום שישי עם שחר עשה דרכו
 ל"באן סטציון" (תחנת הרכבת), ומפאת קוצר הזמן
 והשעה הדוחקת, לא היה סיפק בידו להניח "תפילין
 של רבינו תם" בעומדו בתפילה בביהמ"ד, על כן
 בהיותו ברכבת הניחם ואמר בהם את "ארבעת
 הפרשיות", ותיכף לאחר מכן חלץ את תפיליו.

היו שם באותו קרון חבר פוחזים וריקים מק"ק
 הומנא, שלא ידעו בכלל "תפילין של רבינו תם" מה
 הן, וחשבו שזו היא הנחת התפילין היחידה שלו
 לאותו היום, ואם כן הוא מקצר מאוד בתפילתו. אלא
 שהיה לפלא בעיניהם, כיצד אברך כזה, בעל תואר
 פנים של תלמיד חכם וירא שמים, מתפלל תפילה
 קצרה וחפוזה כל כך, כאילו היה אחד מהם,
 המזולזלים במצוות.

כעבור זמן קצר, הגיע הרב החדש לעיר הומנא,
 לקראת השבת הראשונה בה ינהיג את קהילתו. ערב
 שבת עם חשיכה כולם נקבצו ובאו לבית הכנסת
 העירוני, בו אמור הרב החדש להתפלל, בכדי לראותו
 ולהכירו, ולעמוד על טיבו.

הוא הזמין את הרב אלקריף לחנוכת הבית, והרב
 אלקריף דיבר ואמר מפני שאתה נתת דירה ליום אחד
 ליהודי אתה זורעך יקבלו דירות בזכות הדירה שנתת
 באותו יום ליהודי, כי ה' משלם שכר טוב לאוהביו.

הרב פנחס ורביב מכון למעשה לתנובות ולחוסר נוסף
p0583271323@gmail.com

מעשה מדהים שמעתי על גודל מסירותו של הרב
 ברוך דב פורבסקי שליט"א לתלמידיו.

היה תלמיד שלא הבין את שפת האידיש
 והשיעורים נמסרו באידיש, והוא פנה בבקשה לרב
 אם הוא יוכל לחזור לו על השיעור בעברית כל יום
 אחר הצהריים.

מה הינו מצפים מהרב שיאמר לו שילך לאחד
 הבחורים או לחברותא שלו והוא יחזור לו על השיעור
 בעברית. או שתלך לישיבה שיש בה שיעורים
 בעברית.

וכי איזה מגיד שיעור הוא מורה פרטי שלך או
 אך הרב פורבסקי לא כן עשה פשוט הוא ישב כל
 יום וחזר לאותו בחור יחיד על השיעורים.

וכך כל יום ולא יום אחד ולא שנים אלא במשך
 שנים על גבי שנים. (עפ"י קובץ גיליונות דברים תשפ"א הרב פנחס
 ורביב מכון למעשה לתנובות ולחוסר נוסף
p0583271323@gmail.com)

מאז עלותו של אביו לגנוי מרומים בשנה האחרונה, משתדל בנו ההולך בדרכיו להזכיר שמו בכל עת ולדבר אל אביו שבשמים. וכאן, ברגעים אלו, אל מול ארון הקודש וספרי התורה הפתוחים, הזכיר את שמו בסילודין ופנה אליו כדבר בן אל אביו:

”אבא יקר, אם יש מה שאני בנך הנאמן יכול לעזור לך מהעולם הזה, תגיד לי ואעזור בעדך, אנוכי מגן לך”.

באותו לילה, הופיע אביו הגדול בחלום הלילה לבנו ומסר לו כדברים האלה: ”הן שאלתני בני אם יש מה שתוכל לעזור, בוודאי שיש. פנה נא בשמי אל פלוני אלמוני (שמו שמור במערכת) ובקש ממנו את מחילתו השלמה בלב שלם. אנא שא נא וסלח נא”.

בבוקר שלמחרת, קם הבן רבי שמעון - מטובי הר”מים במוסדות מגדל אור - והוא שטוף זיעה. החלום של אביו לא נתן לו מנוח והוא מיהר לחפש אחר אותו אדם בשמו נקב אביו בחלום הלילה.

את אשר יספר לו המארח יקבל בתדהמה ובהלם. חצי יובל שנים של טינה ומרמור מונעים מאביו להגיע למקום מנוחתו בגן עדן של מעלה. 25 שנות כאב ועלבון לא נשכחים בבית דין של מלאכי מרום. ”האם נפגעת פעם מאבינו?”, ביקש רבי שמעון לדעת ושמע ממארחו את דבר המעשה.

היה זה לפני 25 שנים ובבוקר יום שבת בהיר אחד, נכנס אביכם רב בית הכנסת בסערה אל בית

בין הבאים היו גם אותם פוחזים וריקים אשר באו עמו ברכבת, אשר הכירו תיכף כי הרב הנבחר הוא לא אחר מאותו אברך שנסע עמם, ובעיניהם ראוהו שהוא מניח את תפיליו וחולצם במהירות אחר זמן קצר. בראותם שהוא זה אשר בא לחבוש על ראשו את נזר הרבנות בעיר, ששו ושמוחו. יצאו והגידו לכל חבריהם שהנה קבלו רב כפי רצונם, שתפילתו מהירה וקצרה כל כך, ולא ככל אותם רבנים אנשי הדור הישן המאריכים בתפילתם, וטוב ויאה להם רבנותו.

לעומתם משבחים ואומרים, גם החסידים יראי ה' וחושבי שמו, היו משבחים וגומרים את ההלל, כי כן ציווה להם הגה”ק רבי יחזקאל שרגא משינווא זצ”ל בעל הדברי יחזקאל, וכך היו כל בני הקהילה שמחים בהכתרתו, אלו מטעמים ואלו מטעמים, והכל קבלוהו עליהם לרב בשמחה ובהתלהבות.

(רשומים בשמך עמ' רעז הובא אור לישרים הרב פנחס זריבי

ספר למעשה לתנובות ורחימי נוסף ip0583271323@gmail.com

סליחה מאוחרת

סיפר הרב דוד יצחק גרוסמן שליט”א רבי שמעון אסייג עמד בשבוע האחרון אל מול ארון הקודש הפתוח בבית הכנסת והזכיר בדחילו ורחימו את שם אביו המהולל, הנכבד והדגול, רבי דוד אסייג זצ”ל, איש מעש וחזון, רב ומוהל, שהכניס אלפי ילדי ישראל בכריתו של אברהם אבינו ע”ה.

אנא סלח ומחל לאבא, ביקש בדמעות שלישי מבעל המעשה, שאכן אמר כי הינו סולח ומוחל. אבל רבי שמעון לא אמר די. ביקש ממארחו לנסוע יחדיו עמו למקום מנוחת אביו ושם להתפייס עמו.

ובחלקת הקבר, בבית הקברות במגדל העמק, נערך מעמד 'לחיים' עם 'מחיה' חריפה, והנוכחים שתנו ואיחלו זה לזה: "מחילה וסליחה, לחיים טובים ולשלום". (בקהילה טו תמוז תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס

דוביז' מסן למעשה לתנובות ולחוסר נוסף
ip0583271323@gmail.com

תאונת דרכים הצילה את חיי הפצוע

משה לוקסנבורג (62) תושב קרית משה בירושלים, נסע בחול המועד פסח במונית שברשותו כשלפתע חש כאב חזק בחזה, איבד שליטה על רכבו והתנגש בקיר הסמוך בעצמה. למרבה המזל עוברי אורח שעברו במקום הבחינו באירוע והזעיקו צוותי מד"א שפינו אותנו למחלקה לרפואה דחופה במרכז הרפואי שערי צדק.

אמנם רכבו של משה נמחץ ונהרס כליל אך למזלו הוא לא נפצע כלל, יתרה מכך – התאונה חשפה בעיה רפואית מסכנת חיים – שטופלה באופן מידי וזו שהצילה את חייו. לאחר שחזר והתלונן על כאבי חזה שגרמו לתאונה צוות מרכז הלב המשולב הוזעק לחדר מיון, שם עבר אבחון מקיף שחשף מפרצת לבבית חמו רה בעורק הלב שגרמה לשטף דם פנימי חמור ומסכן חיים.

הכנסת ודפק על הבימה בהכרזה קולנית ללא מתן הסבר או פירוט: "אין יותר רשות לאיש לחלק מחייה (י ערק) בין שחרית למוסף".

אנוכי, מתאר המארח, הייתי בין גבאי המקום ועסקני העיר, והרגשתי מושפל ומובך עד למאוד. הייתי רגיל לחלק 'מחיה' למתפללים ולא טרח אביכם להודיע לי מראש על תקנתו החדשה, וכאן, בפתע פתאום, נחתה עליי הידיעה כרעם ביום בהיר. ניגשתי לרב וניסיתי להמתיק את הגלולה. אולי ישבר נא את אזני על מה יצא קצפו? אולי זו גזירה קשה על הציבור, שספק אם יוכל לעמוד בה?!

אך הרב בשלו, דבריי נפלו על אוזניים ערלות. ואני, בהחלטה נמהרת, הלכתי והוצאתי את ה'מחיה', הנחתי על השולחן, בספקי כף ואומר: טלו יהודים, אין אני לוקח אחריות על המעשים הללו.

עברו דקות ארוכות בהן התכבדו רבים מהציבור מה'מחיה' שהונחה בשולחן, והדברים הגיעו לידי הרב. הוא קם בסערה ממקומו, ניגש אליי וזעק עליי בקול גדול לעיני כל הקהל. קמתי ועזבתי את בית הכנסת, לעולמים.

רבי שמעון היה כנדהם. מעולם לא שמע סיפור זה ולא העלה בדעתו שיש אדם שחש פגוע מאביו הגדול, שהיה יהודי רחום וחנון וכל כולו טוב ומיטיב לבריות, מאיר פניו לכל אדם. הן אמת שנעשתה כאן קנאות, אך זו היתה קנאות לשם שמים, שמקורה טהור וקדוש.

להתאושש", אמרה הגב' א. חכים, אחות ראשית במחלקה לכירורגיית לב חזה.

"משה עבר הרבה, אנחנו רו צים לראות אותו יוצא הביתה על שתי רגליים", אומרת אחות נוספת ובוכה. בנו של משה – שמואל לוקסנבורג – אבי היילוד מתרוצץ כשהוא לבוש חגיגי ומשתף: "הוריי חיכו 12 שנה, עד לידתי. אני ואחי עזבנו הכל ואנו ממש גרים כאן בבית החולים בשלושת החודשים האחרונים. הוריי ובפרט אבי, חיכו זמן רב לנכד הראשון והנה אנו זוכים לעשות את ברית המילה בחדר המשפחות של המחלקה – אותו חדר בו בכינו והתפללנו יום וליל לרפואתו של אבא". האחיות התגייסו לשינוע החולה המורכב מחדרו לחדר המקוישט ששוריין לטובת הברית ובסיוע אגף שירותי דת של בית החולים בראשותו של רב בית החולים הרב משה פלג ובניהולו של הרב אברהם גולדשמידט, הפך החדר לאולם אירועים לכבוד הברית. ברגע המיועד לפנות ערב הובא משה עם כל הציוד הרפואי מוקף באחיות וצוות הנשמה לאולם הברית. דמעות נרגשות כאשר הצוות הניח את התינוק על הסבא הנרגש ששימש כסנדק. הרגשות גאו והגיעו לשיא בעת שהמוהל שי עובד הכריז: "ויקרא שמו בישראל – "רפאל" כסמל לתפילה וייחול לרפואת הסבא. (המבשר הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

ללא דיחוי צוות מרכז הלב הריץ אותו בבחילות לחדר הניתוח במחלקה לניתוחי לב חזה בשערי צדק. למקום הוזעק מביתו באישון לילה מנהל המחלקה לכירורגיית לב חזה, ד"ר סלים תגרי שביצע את הניתוח המורכב. עוד באותו היום עבר משה שלשה ניתוחים מורכבים מאוד. ניתוח ראשון מורכב מאוד להשתלטות על המפרצת ולאחר מכן עוד 2 ניתוחים משלימים לעצירת דימומים.

במשך שבועה שבועות שהה משה ביחידת טיפול נמרץ לבחזה כשהרופאים נאבקים על חייו מדי יום. הוא היה ממש בין חיים ומוות כשכל העת אשתו ושני בניו לא משיים ממיטתו, 24 שעות ביממה שבועה ימים בשבוע.

לפני כחודש וחצי שב להכרה ומצבו הלך והשתפר, והוא השתחרר מהמחלקה לטיפול נמרץ לב חזה לאשפוז מורכב במחלקה לכירורגיית לב חזה. צוות המחלקה כולל רופאים ואחיות התמסר ללא לאות ונקשר למטופל ולמשפחתו.

בשבוע שעבר המחלקה כו לה לבשה חג כשהתבררה על לידת נכדו הראשון של משה, "ברגע ששמענו על הלידה, ידענו שאירוע הברית חייב להיות ליד מיטתו של משה, לאחר שעבר הליך רפואי מורכב כל כך. לקחנו על עצמנו לדאוג לארגון הברית של נכדו הראשון. משה יהיה הסנדק ואנו תפילה שהשמחה תבריא אותו ותעזור לו

הכרת הטוב - גם כשקשה

סיפר הרב חיים זאיד שליט"א שבוע בחרתי להביא בפניכם קוראים יקרים סיפור שעד כה לא פורסם באף מקום.

הסיפור עצמו אירע עם אחד ממכריי, רב מפורסם בשם ר' מוישה. ר' מוישה נהג היה לבקר לעיתים תכופות בביתו של גאון הגאונים, מרן הרב שך זצוק"ל. באותה תקופה היה מלווה אותו לאירועים מדי יום, מסייע לו בהליכה לשיבה ועוזר בכל ההתנהלות של הבית.

לעת זקנותו של מרן הגרא"מ זצ"ל, מצבו היה כבי רע. בקושי היה מצליח לסחוב את הספרים ומי מדבר על לרדת לשיבה למסור את השיעורים. אולם חרף חוליו וחולשתו, ההתמדה והשקיעות בתורה לא הרפו ממנו ולו לרגע אחד. הוא הצליח לצלול לעומקה של הלכה, לרדת לשורשן של סוגיות ולבאר קושיות ובעיות שהצטברו על שולחנו מתלמידי הישיבה.

באותם ימים צמצם מרן הגרא"מ את ביקוריו בישיבה ובמקום להגיע מידי יום עבר להגיע יום אחד בשבוע, אז מסר את השיעור הכללי לו האזינו בני הישיבה בצימאון אדיר. יום אחד קרא מרן הרב שך לידידי ר' מוישה וביקש ממנו לקחת אותו לבניין הנמצא בסמיכות לשיבה, לבקר אצל משפחה שגרה שם.

ר' מוישה לא ידע את נפשו וניסה לשכנעו שית מזה. "המצב הבריאותי של הרב לא מאפשר את ההליכה הזאת", הוא ניסה לומר, אך מרן הרב שך התעקש: "קחו אותי בדחיפות לבניין פלוני, למשפחה הזאת והזאת". בני המשפחה ניסו אף הם להתערב, אך כל הניסיונות עלו בתוהו. הייתה זו החלטה סופית ולא ניתן היה לשנותה.

הרבה ברירות לא היו ובני המשפחה התחילו להוליך את מרן במדרגות הבניין, כשר' מוישה לוקח עמו כסא ואחרי כל מספר מדרגות, מרן היה יושב ונח כמה דקות, שוב יורד כמה מדרגות ושוב מתיישב לנוח. הירידה הייתה איטית ביותר ורק לאחר חצי שעה הגיעו לאותו בניין. הנס היה שבאותו בניין הייתה מעלית, מה שקצת הרגיע את המלווים ובראשם ר' מוישה.

בהיכנסם לבניין לחץ ר' מוישה על הכפתור של המעלית, אך מעשה שטן... המעלית לא עבדה. "מצוין", אמר ר' מוישה לעצמו, "הנה סיבה טובה לבטל את הביקור, הרי לא שייך לעלות את כל המדרגות ברגל", אך כשהציע למרן לחזור על עקבותיו, הוא ביטל את דבריו במחי יד והתעקש לעלות ברגל ויהי מה.

ושוב חזר הסיפור על עצמו. מרן עלה את המדרגות באיטיות רבה, כאשר לאחר כל קטע קטן נח למספר דקות. לבסוף הם הגיעו למפתן ביתה של אותה משפחה. מרן נקש בדלת מספר פעמים.

מי שמחזיקים אותו לחכם ובשביל זה מבקשים אותו שיתפלל עבורם אם יעשה כן שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ד סימן נא

כ"ב כסלו תשמ"א

הנה באתי לבאר הענין מה שזה הרבה שנים שבאים אינשי אלי לבקש שאתפלל עליהם להשי"ת על כל צרה שלא תבוא ח"ו, ושאברכם לכל דבר הצריכים - בין בבריאות הגוף, בין שיברך השי"ת אותם בבנים ובנות, בין בפרנסה, בין בהצלחה בתורה ובעניני הגוף והנפש, ובכל משאלות האדם. ואני עושה רצונם ומברך אותם ומתפלל בעדם, אף שידוע לי מך ערכי וקטנותי בתורה ובמע"ט, שודאי תמיהי על זה אינשי המכירים אותי. וגם ידוע מכמה גדולי תורה שהם אמרו להמבקשים מהם לברך ולהתפלל שהם לא ראויים, אלא ילכו לבקש זה מאחרים שעוסקים בכך. ואני לא דחיתי אותם ולשלחם לאחרים, שצריך טעם.

א. לבאר שתפילת כל אדם ראויה שתתקבל ותשמע, ולכן חייב כל אדם שבקשו ממנו להתפלל על חולה לעשות כן

הנה איתא בברכות דף כ"ב ע"ב, היה מתפלל ומצא צואה במקומו, אמר רבה אף על פי שחטא תפילתו תפילה. ורבה אמר הואיל וחטא, אף על פי שהתפלל תפילתו תועבה משום דזבח רשעים תועבה. ופי' הר"י בתוס' ד"ה אעפ"י, דלכן יחזור ויתפלל. ואית דגרסי זה בגמ' מאי תקנתא ליהדר

אחד מבני הבית פתח את הדלת. מרן הפנה את מבטו ושאל: "שמוליק בבית?". משנענה בחיוב ביקש לקרוא אותו אליו. בני הבית שעמדו מול פניו של מרן, נדהמו עד עמקי נשמתם. מרן מגיע אליהם לבניין, עולה את כל המדרגות רק בשביל לקרוא לילדם הקטן שיבוא?

כששמוליק הופיע, מרן הוציא מכיסו חפיסת שוקולד והגיש לילד, לא לפני ששיגר לעברו מילות תודה והערכה גדולה.

המחזה לא היה מובן כלל, מזה שהביא את ר' מוישה לשאול לפשר הסיטואציה. מרן נענה: "עוד מעט אלך מן העולם. רציתי להשאיר סיפור שעם ישראל ילמד ממנו מה זה הכרת הטוב. אותו ילד", מספר מרן, "הסתובב בבית המדרש. הייתה זו שעת לימוד והיה חסר בישיבה הספר 'מנחת חינוך'. פניתי אליו ושאלתי אם יוכל להביא מביתו את הספר המדובר. הילד אין לביתו וכעבור מספר דקות חזר ובידו הספר.

"אתם מבינים!?", זעק מרן בשארית כוחותיו, "הכרת הטוב צריכה להיעשות בכל מצב שהוא. גם אם זה על חשבון לימוד התורה, צריך לסגור את הגמרא ולהחזיר טוב למי שהטיב עמנו. אין בעולם דבר דומה לגודל הכרת הטוב".

מעשה רב סימן לדורות. (בקהילה הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

אסיק אדעתיה לבדוק המקום - סובר שלא נקרא רשע לומר שתפילתו תועבה. אבל יודה כשראה צואה והתפלל, שתפילתו תועבה. ורבא סובר דגם זה שלא אסיק אדעתיה במקום שהיה שייך להסתפק, שייך להחשיבו רשע לומר שתפילתו תועבה, דיש לנו להקטין המחלוקת במה שאפשר.

עכ"פ יש למילף מזה דתפילה שאינה מקובלת בודאי, אינה תפילה. אבל פשוט שהוא דוקא כשודאי אינה מקובלת מצד חסרון האדם, כגון הכא שעשה חטא בתפילתו. אבל אם ליכא חסרון בהתפילה בדבר שהוא לעיכובא, אף תפילת אנשים פשוטים ועמי הארץ, וגם אינשי בעלי עבירות שונות, היא ודאי תפילה ויצאו בה ידי מצוות תפילה. אף שהוא לסברתנו אדם כזה שלא ראוי שיקבל השי"ת תפילתו. וצריך לומר בהכרח ששייך שיתקבל אף תפילת אינשי פשוטים ובעלי עבירות, לפעמים, מאיזה טעם שאיכא להקב"ה. שלכן כל תפילה נחשבת הראויה להתקבל, ויצאו ידי מצוות תפילה. ורק אלו שחטאו בעצם התפילה, שהם רשעים למצוה זו, לא מתקבלת בודאי ולא יצאו.

וגם ראייה מכאן שתפילה של כל אדם שייך שיתקבל, אף לא כשהיא מתפילות המחוייבות ומסודרות מאנשי כנה"ג. דהא כיון דתפילה שלא מתקבלת היא לבטלה, הרי הא שתיקנו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם, ואסמכהו אקרא דבועז וגדעון במתני' דברכות דף נ"ד ע"א, הא סתם אינשי - דרובן אנשים פשוטים הן - שמסתבר שלא יחוש

וליצלי. וכן איפסק ברי"ף והרא"ש וכל הפוסקים, דהא מוכרח כן לכאורה. דלפי' הראשון בתוס' דהוי מעוות לא יוכל לתקן, יקשה במאי פליגי. דהא אף רבה סובר דחטא בזה שהתפלל במקום הזה, אך שמ"מ יצא. ולרבא נמי הא יצא כיוון שאינו מחזירו להתפלל. ולפרש שפליגי בגודל החטא - שלרבה אין החטא פגם בעצם התפילה, אלא כאמירת דברי תורה והזכרת שמות הקדושים במקומות מטונפים, ולרבא הוא פגם בהתפילה, וחמור מלימוד תורה והזכרת שמות קדושים כשהן במה שלומד או מברך איזו ברכה - הוא דוחק מאחר שאין חילוק לדינא. דהא ודאי אף לרבה בנודע באמצע תפילתו שאיכא שם צואה, יהיה אסור להתפלל, ויצטרך לילך לפניו עד אחר ד' אמות, כדאיתא בברייתא (ברכות שם) בעומד בתפילה וראה צואה כנגדו, וצ"ע ככוונת פי' ראשון דתוס'.

וא"כ צריך להבין במה נשמע ומובן מלשון תפילתו תועבה שאמר רבא, שצריך לחזור ולהתפלל, שהרי לכאורה הוא רק הגדלת החטא. ואם אפשר לומר שאע"פ שחטא תפילתו תפילה ויצא, איזה פשיטותא הוא לרבא דבמה שהוא חטא יותר גדול לא יצא. ולכן מוכרחין לפרש לשון תועבה דהיא מתועבת מלהתקבל תפילה זו כלפי שמיא, וכיון שהיא תפילה שלא מתקבלת לא יצא בתפילה כזו, דלכן צריך לחזור ולהתפלל. ומסתבר שגם רבה לא פליגי ע"ז שאם היא תפילה שאינה מקובלת שלא יצא וצריך לחזור ולהתפלל, אלא שבשביל חטא זה שלא

חושש ומקבל לפעמים גם תפילת וברכת אנשים פשוטים, ואפילו אינשי כערביים מאיזה טעם. ומכ"ש כאן שהוא טענה בדין - שמצינו שחושש הקדוש ברוך הוא לדברי הנכרים ועובדי ע"ז שלא יאמר כן, כדמצינו בתפילות דמרע"ה (שמות ל"ב י"ב למה יאמרו מצרים לאמר וגו', ובמדבר י"ד, ט"ו ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לאמר, מבלתי יכלת וגו') ובהרבה מקומות בדברי הנביאים (יואל ב', י"ז למה יאמרו בעמים, ותהלים ע"ט י' וקט"ו ב'). וניחא גם מה שאמר השי"ת בטענתו על שרה היפלא מה: דבר, אף שודאי לא היה זה משום חסרון אמונה אצל שרה ח"ו, אלא משום שלא האמינה בדברי האיש שנדמה שהוא איש פשוט כערבי, ולא כנביא. אבל אמר השי"ת דהיה לה להבין שכדי שלא יאמרו האינשי - אפילו נכרים ועובדי ע"ז - דהוא מבלתי יכולת ה', שהוא חלול שמו יתברך, עושה ה' גם נסים. שלכן אפילו הוא ערבי, מכיון שאומר שראויה שרה בדין שיהיה לה בן, שייך ודאי שיחוש השי"ת לדבריו אף אם היה טעמים להשי"ת שלא כדבריו, כדי שלא יאמר הנכרי הערבי שנפלא מהשי"ת דבר.

וגם הא עיקר מצוות בקור חולים הוא כדי שיתפלל כשרואהו שהשי"ת ישלח לו רפואה, כדמשמע בשבת דף י"ב ע"א וע"ב (ת"ר הנכנס לבקר את החולה אומר שבת היא מלזעוק וכו'), ומפורש בנדרים דף מ' ע"א, כי אתא ר' דימי אמר כל המבקר את החולה גורם לו שיחיה, ופי' בגמ' שהוא בזה שמבקש עליו רחמים שיחיה. ואמר רב שישא בריה

הקדוש ברוך הוא לברכותיהם, וימצא שהזכירו שם שמים לבטלה. ובשביל השלום (כברש"י שם, המתכוין לשאול לשלום חברו זה רצונו של מקום שנאמר בקש שלום ורדפהו) לא היה הכרח שיברכו בשם, מכיון שאם יקבעו בלשון יברך בורא העולם או רבונו של עולם או יברך אדון הברכות וכעין זה, הרי נמי סגי לענין השלום. ואם הוא להורות בזה גודל השלום שמותר אף לברך בשם, הרי בשביל שיש לחוש שלא יצא עי"ז הזכרת שם שמים לבטלה, היה עדיף שלא יברכו בשם. אלא הוא מטעם שאף תפילות וברכות שלא נצטוו בחיוב נוסח מאנשי כנה"ג, יכולין ג"כ כולי אינשי להזכיר את השם בברכותיהם, משום דאפשר להתקבל תפילות וברכות דמלוהו אינשי, אף מאלה שאינן ראויין כלל לסברותינו.

ויש מקום להבין בזה מה שהקפיד השי"ת במה שצחקה שרה על מה שאמר אחד משלשה האנשים - שהיו מלאכים אבל נדמו כאנשים ערביים, שלכן לא היה לה לחוש כלל לברכתו. ובפרט שברך אותה במעשה נסים, שאף אנשים כשרים מפורש בברכות דף ס' ע"א (גבי אין מזכירין מעשה נסים) דאין להתפלל על מעשה נסים. אך מ"מ הקפיד השי"ת, משום שאברהם ושרה כבר ידעו כו"ע שאיכא השגחת השי"ת עליהו ביחוד, שאין תלוין אפילו במשהו בדרך הטבע. ואינשי כערביים, שאין יודעין להצדיק את הדין, שייך יותר שיאמרו אפילו בדרך ודאי - כמו ששמעה שאמר בלשון ודאי. והשי"ת

שמצטער בצערו של חברו ורוצה בטובתו, שמקיים בזה מצות ואהבת לרעך, הוא זכות ששייך שיקבל השי"ת תפילתו.

ב. לבאר שביותר איכא חיוב על חכם להתפלל על חולה כשמבקשים ממנו

וכ"ש כשהוא חכם, שאיתא בב"ב דף קט"ז ע"א, דרש ר' פנחס בן חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, ודריש זה מקרא דכתיב (משלי ט"ז י"א) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה, שקאי על מי שבאה צער מחמת מלך - הקדוש ברוך הוא, אף שהוא באופן גדול כהא דמלאכי מות - היינו חולה שנוטה למוות, מועילה תפילת חכם, כדפרש"י (רשב"ם ד"ה חמת מלך) שם, שלכן ודאי מחוייב החכם לבקש עליו רחמים דהא ודאי יקבל השי"ת תפילתו. ואף שגם תפילת חכם אינו ברור שתתקבל, אף שהוא חכם ברור וגדול הדור, אף בדורות התנאים כרבן גמליאל ורבן יוחנן בן זכאי. שאיתא דכשחלו בניהם שלחו לרבי חנינא בן דוסא שיבקש רחמים, אף שרבן גמליאל היה גדול הדור - דהיה נשיא וגם נשיא הסנהדרין, ורבן יוחנן בן זכאי היה עוד יותר גדול, שהיה רבו של רבן גמליאל וגם רבו של רבי חנינא בן דוסא שבא אצלו ללמוד תורה ולא סמכו שתפילת עצמם על בניהם תתקבל. וגם אמר רבן יוחנן בן זכאי על עצמו שאף אם היה מטיח את ראשו בין ברכיו כל היום כולו לא היו משגיחין עליו, אף שאין חכם גדול ממנו. ואף תפילת רבי חנינא בן דוסא עצמו מפורש במתני" שם בברכות

דרב אידי לא ליסעוד אינש קצירא לא בתלת שעי קדמייתא ולא בתלת שעי בתרייתא דיומא כי היכי דלא ליסח דעתיה מן רחמי, תלת שעי קדמייתא רווחא דעתיה (וכסבור המבקר שנתרפא ואין צריך לבקש רחמים עליו - ר"ן) בתרייתא תקיף חולשיה (וכסבור שהוא באפס תקוה ומתיאש מן הרחמים - ר"ן). ובקור חולים הוא ג"כ מצוה וחיוב על כל אחד מישראל, אפילו לאנשים פשוטים שמצד סברותינו לא היה שייך שיקבל השי"ת תפילתו. הרי מוכרחין לומר שתפילת וברכת כל איש ואיש, אפילו דפשוטים וגם אלו שלא נזהרו כל כך מחטאים, נמי מועיל תפילתם. והני מילי אפילו דיחידים, דהא ליכא חיוב דיבואא דוקא עשרה בנ"א יחד לבקר את החולה, ויותר מסתבר דאסור ברוב הפעמים ליכנס לבית החולה הרבה אינשי ביחד - בלא ידיעה מהרופא שלחולה זה הוא טוב. אלא ודאי דהוא משום דתפילת כל אחד ואחד, אפילו סתם אינשי ואפילו אלו שחטאו הרבה ואין חוששין כל כך לחטא, נמי אפשר שתתקבל תפילתו וברכתו.

נמצא לפ"ז שמי שמבקש מחברו, מי שהוא אף אדם פשוט ואף אינו נזהר במצוות כל כך ואף עוד לגרועים מאלו, אם אך הוא מאמין בהשי"ת, בין שביקשו בעל פה בין שביקשו בכתב, צריך להתפלל עבורו להשי"ת. דאפשר שהשי"ת יחוש לתפילתו ולברכתו מאיזה טעם, כי הוא יודע וזוכר כל מעשה ומחשבה של כל איש ואיש, ואפשר שיש לו איזה זכות שיקבל השי"ת תפילתו בשביל זה. וגם זה גופא

שילכו אצלו, ואף מחכם שבהרבה מאות שנה אחר חתימת הגמ', ואף אחר זמן הגאונים, מ"מ אולי סגי לזה גם חכם שבדור הזה. אף שאיכא טעם גדול לחלק מלענין מה שצריך חכם לעניני הלכה, שהוא רק חכם דבכל זמן וזמן, כדבארתי בהקדמתי לספר אג"מ, שלא שייך זה לענין קבול התפילה, המכל מקום יש לנו לומר דגם לכל הדורות אמר זה רב פנחס בן חמא, אף שידעו חכמי הגמ' שחכמי הדורות מתקטנין. וממילא אף שאיני מחזיק עצמי אף מחכמי הזמן, מ"מ כיון שהחולה מחזיק אותי לחכם, ובדין הוא צריך להחזיק כן, הרי הולך למקום שרב פנחס בן חמא ציוה לילך. ובזכות אמונתו בדברי חז"ל יקבל השי"ת גם תפילתי וברכתי. וזהו טעם נכון ומוכרח לדינא שכל שמחזיקין אותו לחכם ובשביל זה מבקשין אותו שיתפלל ויברך, שמחוייב להתפלל עבורו ולברכו.

משה פיינשטיין.

נס כפול: החב"דניק נפצע בתאונה ודווקא בגללה ניצלו חייו

ר' יותם יהונתן, חסיד חב"ד מבית שאן בן 48, לא האמין שדווקא התאונה הקשה שעבר היא זו שהצילה את חייו • רגע אחרי שהתאושש מחבלת הראש הקשה, קיבל בשורה קשה נוספת ובתוך שבועות ספורים רופאי רמב"ם היו שלוחי ההשגחה העליונה להציל את חייו פעמיים • "אני חייב תודה, לא פעם, אלא פעמיים"

דף ל"ד ע"ב שלא היתה מתקבלת תמיד, דאמר להם אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף. מ"מ דרש ר' פנחס בר חמא מקרא, דלכל חכם חש השי"ת לתפילתו יותר מלסתם אינשי, וגם הוא בחזקה שיקבל השי"ת תפילתו. אך שאיכא מדרגות בין החכמים ליותר עדיפות וברירות - מצד גודל איכות חכמתו ומעשיו וכמות המעשים. וממילא פשוט וברור שהחכם שמבקש מי שהוא מישראל ממנו שיתפלל עבורו, מחוייב מכ"ש דכל אדם להתפלל עבורו, דהא יותר אפשר שיקבל השי"ת תפילתו. ופשוט שאף שר' פנחס בר חמא אמר על מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ה"ה על כל צער אחר שלא תבוא, לענין פרנסה ולזכות לבנים וכדומה, דמאי שנא, דהרי הכל תלוי בהשי"ת.

ולכן מאחר שאיכא חיוב מדינא לכל אדם להתפלל בעד חברו ולברכו אף כשיודע מעצמו צער חברו, וכ"ש כשמבקשין ממנו, הרי מחוייב אני להתפלל ולברך להמבקשים אותי בכל אופן. ואף שמה שמבקשין אותי להתפלל ולברכם הוא מחמת שמחזיקין אותי לחכם, הרי לא יועיל כלום כשאומר להם שהם טועין משום שעדיין לא הגעתי לחכמה, שאדרבה עוד אגדל אצלם מחמת זה שיאמרו שהוא מצד ענוה. וגם הא לא שייך להכחיש את המציאות, שנתפרסמתי בעולם לשם חכם מצד שאני מחזיק ישיבה ואומר שיעורים, ומן הספרים שחיברתי. אף שזה רחוק מחכם שעליו אמר רב פנחס בן חמא

המוח משנית ללחץ מוגבר במערכת הוורידית שעלולה להוביל לדימום מוחי ולמוות. בהיעדר טיפול, הסבירות לאירוע שכזה בעתיד הקרוב עומד על עשרות אחוזים, ובעצם הגילוי המוקדם והמקרי, יכולנו למנוע את הסכנה".

בתום תקופת ההחלמה מהחבלה שממנה סבל בראשו, שב יהונתן אל רמב"ם כדי לטפל בסכנה הסמויה שארבה לו במשך שנים. בהליך צנתורי, נכנס ד"ר אברגל עם צנתר דק, אל עורקיו של המטופל, והמשיך עד שהגיע אל קדקוד ראשו, שם עצר בנקודה הקרובה ביותר למפגש הלא תקין שבין המערכת העורקית למערכת הוורידית. לאחר מכן, בעזרת כלים זעירים ייעודים, הוא החדיר חומר המדמה תכונות של דבק בנקודת המפגש, על מנת לאטום את מעבר הדם בחיבור הבעייתי שבין המערכות ולהפחית את הלחץ הורדי המוגבר והמסוכן. לאחר יומיים של השגחה באשפוז, שוחרר יהונתן אל ביתו כשהוא חש בטוב".

*

"המטופל שלנו בהחלט יכול להודות על מזלו הטוב, בגרשיים", סיפר ד"ר אברגל, "אנחנו לא תמיד יודעים למה מתפתח חיבור שכזה, אך אנו יודעים שמדובר בפצצה מתקתקת. במקרה הזה, לחבלת הראש שממנה סבל המטופל, לא היה כל קשר להתפתחות הבעיה שאיימה על חייו, אך עצם

ר' יותם יהונתן חסיד חב"ד מבית שאן עבר תאונת אופניים קשה ואיבד את ההכרה לשלושה ימים. האירוע הזה, שייכול להישמע לכל אחד מאיתנו כמו אסון גדול, היה דווקא תפנית חיובית עבורו – כזו שפשוט הצילה את חייו מאסון גדול שחיכה לו מעבר לפינה.

סיפורו נחשף ב-N12: "כבר 12 שנים שאני רוכב בכל יום על האופניים לעבודה", שיחזר יהונתן את שאירע באותו יום גורלי. "בחלק התלול של הדרך, פתאום עפתי מהאופניים על מעקה שעומד בצד הדרך, ומעוצמת המכה פשוט איבדתי את ההכרה. אני לא יודע מה היה שם, התעוררתי אחרי שלושה ימים בבית הרפואה".

עם חבלת ראש קשה, חסר הכר וסובל מדימום מוחי, יהונתן פונה אל רמב"ם במסוק, להמשך בירור וטיפול. ברמב"ם, מרכז על לטיפול במקרי טראומה, הוא עבר בהצלחה את הטיפול בחבלה שממנה סבל, אבל סדרת הבדיקות שבוצעו בו הובילו לגילוי דרמתי – במוחו של יהונתן התפתח חיבור לא תקין בין עורקי המוח לוורידים, חיבור שעלול עם הזמן לגרום לדימום מוחי שמסכן את החיים.

"החיבור הלא תקין שהתפתח בין עורקי המוח של המטופל למערכת הוורידית מחייבת טיפול", הסביר ד"ר איתן אברגל, מנהל יחידת נוירו-רדיולוגיה פולשנית (צנתורי מוח) ברמב"ם. "מדובר בפסיטולה גדולה מאוד שגורמת להתנפחות ורידי

החבלה, בהחלט הוביל לגילוי הבעיה ולפעולה מצילת חיים".

אחרי שניצל ממצב מסכן חיים פעמיים בפרק זמן של שבועות ספורים, יהונתן, חסיד חב"ד אמר לצוות הרפואי: "אני חייב תודה, לא פעם, אלא פעמיים. את הפעם הראשונה עברתי ללא כאבים או שברים. בפעם השנייה, חזרתי בשמחה, כי ידעתי שאני בידיים טובות. השם שומע תפילה, התפללו עלי, וברמב"ם עשו את המוטל עליהם והצילו את חיי שוב ושוב". (חב"ר אינפו הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com